

กรอบครีว

แนวปฏิบัติ สำหรับ
ที่มีลูกหลานเป็น

กะทาย

จุดเริ่มต้น

“แนวปฏิบัติสำหรับครอบครัวที่มีลูกหลานเป็นกะเทย” เล่มที่อยู่ในมือท่านนี้ ได้รับการสนับสนุนจากแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือที่เราคุ้นเคยกันดีในชื่อย่อว่า สสส. และมูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง ที่เล็งเห็นความสำคัญว่า ปัจจัยพื้นฐานอันสำคัญที่ทำให้กะเทยเข้าถึงสุขภาวะที่ดีคือ “ครอบครัว”

หลายๆท่านน่าจะเคยได้อ่านแนวปฏิบัติครอบครัวในการเลี้ยงดูลูกหลานมาบ้างไม่มากก็น้อย ว่าการเลี้ยงดูลูกชาย ลูกสาวให้มีสุขภาวะที่ดี ควรทำอย่างไรบ้าง แต่เชื่อว่าหลายๆท่านยังไม่เคยมีโอกาสดูเรียนรู้ว่าการเลี้ยงดูลูกหลานกะเทย ให้มีสุขภาวะที่ดี ควรทำอย่างไร เพราะคณะผู้จัดทำแนวปฏิบัติเล่มนี้ได้พยายามค้นหาหนังสือ คู่มือ หรือแนวปฏิบัติดังกล่าวในไทยอย่างเต็มที่แล้ว แต่ก็ไม่พบ

ทางคณะผู้จัดทำ และโครงการจัดตั้งมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน จึงได้ลงพื้นที่ 4 จังหวัดใหญ่ จาก 4 ภูมิภาคในประเทศไทย อันประกอบไปด้วย กรุงเทพมหานคร (ภาคกลาง) เชียงใหม่ (ภาคเหนือ) อุบลราชธานี (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสาน) และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (ภาคใต้) เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ปกครองที่มีลูกหลานเป็นกะเทยและตัวกะเทยเอง ผ่านรูปแบบการสนทนากลุ่มย่อย ซึ่งถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่สร้างโอกาสให้มีการสื่อสารระหว่างกัน

โดยแนวปฏิบัติเล่มนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือส่วนของผู้ปกครอง และส่วนของกะเทย ซึ่งอยากให้คุณได้อ่านทั้ง 2 ส่วน เพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ที่ผู้ปกครองกับกะเทยจากพื้นที่ 4 จังหวัด ที่รวบรวมความเชื่อมั่นมาเปิดใจแลกเปลี่ยนให้เราได้รับรู้ เรียนรู้ไปพร้อมๆกัน

ขอให้คุณมีความสุขกับพื้นที่การเรียนรู้อีกแห่งหนึ่งจาก “แนวปฏิบัติสำหรับครอบครัวที่มีลูกหลานเป็นกะเทย” เล่มนี้

คณะดำเนินงานโครงการ

ความคาดหวัง ที่มีต่อแนวปฏิบัตินี้

หวังให้

ทั้งกะเทยเองและพ่อแม่ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในเรื่องเพศที่มีความหลากหลายบนแนวคิดของความเป็นมนุษย์ ที่ประกอบด้วยสังคม วัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิมนุษยชนและสุขภาพ อันเป็นเรื่องที่รายล้อมในชีวิตประจำวันของเรา

หวังให้

เกิดการยอมรับในตัวตนของกะเทยอย่างปราศจากเงื่อนไข เพราะหลายครั้งที่เงื่อนไขต่างๆ กลายเป็นข้อจำกัดและความกดดันทั้งต่อตัวกะเทยเองและพ่อแม่ผู้ปกครอง การที่เราสื่อสารและทำความเข้าใจตัวตนร่วมกันจะช่วยหลายกำแพงดังกล่าวลงได้

หวังให้

การที่ครอบครัวหนึ่งนำเรื่องกะเทยจากแนวปฏิบัตินี้ไปคุยกับอีกครอบครัวหนึ่ง ไม่ว่าจะมีส่วนไหนหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นกะเทยหรือไม่ก็ตาม ถือเป็นความเปลี่ยนแปลงดีที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ผู้ที่น่าจะนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้

ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันกับกะเทย ไม่ว่าจะเป็นลูกหลาน สมาชิกในบ้าน หรือญาติ สามารถเรียนรู้และเสริมความเข้าใจจากแนวปฏิบัตินี้ และนำมาใช้ในครอบครัวของตนเองได้

ผู้ที่เป็นกะเทยเอง สามารถใช้แนวปฏิบัตินี้เป็นเครื่องมือจุดประกายในการพูดคุยสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัวของตนเอง อีกทั้งยังสามารถแบ่งปันสู่เพื่อนของตนเองได้

ครอบครัวทั่วไป สามารถแบ่งปันแนวปฏิบัตินี้สู่ครอบครัวเพื่อนท่านต่อไปได้ เพราะท่านเป็นอีกหนึ่งพลังสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความเปลี่ยนแปลงสู่สังคมวงกว้าง

นักขับเคลื่อนประเด็นสิทธิมนุษยชน อนามัยเจริญพันธุ์ สุขภาวะทางเพศ ตลอดจนนักสิทธิชุมชน นักสังคมสงเคราะห์ และนักกฎหมาย สามารถเรียนรู้และเสริมความเข้าใจจากแนวปฏิบัตินี้ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไปได้ เพราะนักปฏิบัติเหล่านี้มีโอกาสน้อยมากที่จะได้สัมผัสกับกะเทยโดยตรง

นักวิชาการ แม้ว่าจะเป็นแนวปฏิบัติ แต่ก็อุดมไปด้วยข้อมูลและความรู้เชิงประสบการณ์ของกะเทย ที่ท่านสามารถนำไปพัฒนาและศึกษาเพิ่มเติมได้

คนทั่วไปในสังคม สามารถนำมาอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจและมุมมองใหม่ต่อกะเทยด้วย

สารบัญ

ห้องรับแขก //	6
ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ร่วมกัน	7
ความเข้าใจเบื้องต้นสำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน	8
กะเทยคือใคร ใครคือกะเทย	16
กะเทยเป็นเช่นนั้น เช่นนี้จริงหรือเปล่า	17
สาเหตุของการเป็นกะเทยคืออะไรกันนะ	19
ครอบครัวมีผลทำให้ลูกหลานเป็นกะเทยหรือเปล่า	21
กะเทยเป็นอาการผิดปกติทางจิตหรือเปล่า	22
เรารู้สึกอย่างไรกับกะเทยกันแน่	23

ห้องสนทนาผู้ปกครอง //	26
ลูกหลานเราเป็นกะเทยหรือเปล่า	27
ทำไมเราถึงไม่ยอมให้ลูกหลานเป็นกะเทย	29
ถ้าเรายอมรับในตัวตนลูกหลานได้จะส่งผลอย่างไร	33
แนวปฏิบัติเพื่อการก้าวข้ามและเรียนรู้ไปกับลูกหลาน	36

ห้องสนทนากะเทย //	38
เรามั่นใจได้อย่างไรว่าเราเป็นกะเทย	39
เราพร้อมก้าวข้ามเปลี่ยนแปลงตัวตนแค่ไหน	39
เราพร้อมเปิดเผยตัวตนของเรากับผู้ปกครองไหมเอ่ย	40

นั่งจิตซา พาทานเบรค //	42
ประโยคแบ่งปันจากงานสนทนากลุ่มย่อยสัญจร	43
กะเทยกับสุขภาพ	47
กะเทยกับศาสนา	48
กะเทยกับกฎหมาย	49
คำถามยอดนิยม	51
สิ่งที่ควรคำนึงถึงเพื่อเป็นมิตรกับกะเทยหรือคนข้ามเพศ	52

แหล่งการเรียนรู้ภายนอก //	54
บรรณานุกรม	55
หน่วยงานที่สามารถแบ่งปันการเรียนรู้และให้คำปรึกษา	56
คณะผู้จัดทำและที่ปรึกษาโครงการ	58
บรรยากาศการเก็บข้อมูลพื้นที่ และสร้างเครือข่าย	60
ทำความรู้จักโครงการจัดตั้งมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย	62
เพื่อสิทธิมนุษยชน	

ห้องรับแขก

ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ร่วมกัน

- แนวปฏิบัตินี้แบ่งออกเป็นห้องย่อยๆ เพื่อเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะห้องของผู้ปกครอง กับห้องของกะเทยที่สามารถเข้าไปเยี่ยมชมเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่เราอยากรู้ได้อย่างอิสระ
- เปิดใจเพื่อเรียนรู้ความรู้สึก ไปพร้อมๆ กับการทำความเข้าใจประสบการณ์ และข้อมูลที่มีในแต่ละห้อง
- หากมีข้อสงสัยหรืออึดอัดควรทบทวนความรู้สึกของตนเองเป็นระยะๆ ระหว่างการเรียนรู้ และหาข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้ออื่นๆ
- ในบางครั้งอาจมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับของผู้เรียนรู้ ซึ่งอาจมีผลกระทบกับอารมณ์ ความรู้สึกบ้าง อาจจำเป็นต้องกลับไปห้องส่วนตัวของตนเองก่อน เพื่อให้เวลากับอารมณ์ ความรู้สึกของตน
- หากยังไม่พร้อมเรียนรู้ต่อ ขอให้ท่านพักผ่อนในห้องส่วนตัว เพื่อทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ท่านสบายใจ หากพร้อมค่อยกลับมาพบ มาเรียนรู้กันใหม่ในห้องต่างๆ
- เราไม่โทษว่าเป็นความผิดของใคร ไม่ว่าจะผู้ปกครอง หรือกะเทย เพราะเป้าหมายของเราคือ การเรียนรู้เพื่อยอมรับและเข้าใจซึ่งกันและกัน
- อยากให้ท่านขอบคุณตนเองที่เปิดใจและทำความเข้าใจ
- หากถูกใจและได้ประโยชน์จากแนวปฏิบัตินี้ อยากให้ท่านช่วยบอกต่อกับครอบครัวอื่นต่อไป

ความเข้าใจเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน

ในหัวข้อนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือ สิทธิมนุษยชน กับเรื่องเพศ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแนวปฏิบัติเล่มนี้ โดยเป็นการอธิบายอย่างง่ายเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการเรียนรู้ร่วมกัน

สิทธิมนุษยชน

สิทธิ หมายถึง
อำนาจหรือผลประโยชน์ที่
ได้รับการคุ้มครองและ
รับรองตามกฎหมาย

สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสัญญาระหว่างประเทศ

สิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งที่ช่วยให้สังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างเป็นปกติสุข ด้วยการสร้างความเคารพบนความเป็นมนุษย์ของกันและกัน ลดความเหลื่อมล้ำของชนชั้นและสร้างความเสมอภาค ไม่ให้เกิดการเบียดเบียนหรือละเมิดสิทธิของกันและกัน

สามารถจำแนกสิทธิมนุษยชนออกได้เป็น 5 ประเภทหลัก ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนี้

1

สิทธิพลเมือง
(Civil Rights)

ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับสัญชาติ

2

สิทธิทางการเมือง
(Political Rights)

ได้แก่ สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมือง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สิทธิการเลือกตั้งอย่างเสรี

3

สิทธิทางสังคม
(Social Rights)

ได้แก่ สิทธิการได้รับการศึกษา สิทธิการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว

4

สิทธิทางเศรษฐกิจ
(Economic Rights)

ได้แก่ สิทธิการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระ และได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

5

สิทธิทางวัฒนธรรม
(Cultural Rights)

ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นของตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจทางศิลปวัฒนธรรมและการบันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบีบบังคับ

โดยทั่วไปเมื่อพูดถึงสิทธิมนุษยชนแล้ว จะคำนึงถึง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เป็นหลัก แต่ก็ยังมีหลักการและสัญญาระหว่างประเทศเฉพาะทางอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย

ส่วนหลักการที่กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนของเพศที่หลากหลายนั้น คือ *หลักการยอกยาการ์ตา (Yogyakarta Principles)* ที่เป็นการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศอย่างชัดเจน ยกตัวอย่างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกะเทย/คนข้ามเพศ ในหลักการข้อที่ 3 สิทธิในการรับรองทางกฎหมาย

ทุกคนมีสิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ในฐานะบุคคลในทุกแห่งหน บุคคลที่มีวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศหลากหลายต้องมีสิทธิทางกฎหมายในทุกด้านของชีวิต วิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศที่แต่ละคนกำหนดเอง เป็นส่วนสำคัญของบุคลิกภาพและเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการใช้ชีวิต คักดีศรี และเสรีภาพของแต่ละคน

ห้ามมิให้ผู้ใดถูกบีบบังคับให้ต้องผ่านกระบวนการทางการแพทย์ รวมถึงการผ่าตัดแปลงเพศ การทำหมัน หรือการรักษาด้วยฮอร์โมน เพื่อให้ได้รับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศตามกฎหมาย ห้ามนำเอาสถานะอื่นๆ เช่น การเป็นคู่สมรสหรือบุพการีมาใช้อ้างเพื่อกีดกันมิให้อัตลักษณ์ทางเพศของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมาย ห้ามมิให้ผู้ใดถูกกดดันให้ต้องปิดบัง เก็บเรงับ หรือปฏิเสธวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตน

เพศ

เพศเป็นคำที่มีความหมายกว้าง แล้วแต่คำจำกัดความ และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม วัฒนธรรม ณ ขณะนั้น การจะทำความเข้าใจเรื่องเพศให้ง่ายขึ้นควรเรียนรู้ผ่านความหมายของเพศสรีระ เพศภาวะ และ เพศวิถี ดังนี้

เพศสรีระ (Physical/Biological Sex)

หมายถึง ลักษณะเพศโดยลักษณะทางกายภาพ ตามอวัยวะเพศที่มองเห็นจากภายนอก แต่ก็มีบางกรณีที่มีลักษณะเพศที่มากกว่าหนึ่ง หรือไม่มีเลย บางครั้งก็มีการระบุถึงไปถึงลักษณะทางชีววิทยา เช่น โครโมโซมที่ส่งผลต่อเรื่องฮอร์โมนเพศด้วย ทั้งหมดนี้มักถูกกำหนดด้วยเนื้อหาทางการแพทย์ โดยแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

เพศชาย (Male)

ลักษณะทางกายภาพ โดยทั่วไปที่แพทย์ใช้ กำหนดเพศเป็นเพศชายคือ จู๋ และอัณฑะ มักมีโครโมโซมเพศแบบ XY

เพศหญิง (Female)

ลักษณะทางกายภาพ โดยทั่วไปที่แพทย์ใช้ กำหนดเพศเป็นเพศหญิงคือ จิม ช่องคลอด และรังไข่ มักมีโครโมโซมเพศแบบ XX

เพศที่มีลักษณะทางชีววิทยาไม่ชัดเจน (Intersex)

คนที่มีลักษณะทางกายภาพที่มากกว่าหนึ่งเพศ เช่น มีอวัยวะเพศกำกวม หรือไม่มีเลย อาจมีบางกรณีที่มีลักษณะทางกายภาพชัดเจนเป็นเพศใดเพศหนึ่ง แต่โครโมโซมมีการเรียงตัวที่หลากหลายออกไป เช่น XXY XYY XXX ซึ่งอาจมีการแสดงลักษณะทางกายภาพเมื่อเติบโตขึ้น หรือไม่ได้

เพศภาวะ (Gender)

หมายถึง ภาวะความเป็นเพศ ที่ถูกประกอบสร้างจากสังคม และทำให้แบบแผนกลไกกลายเป็นสิ่งปกติและเป็นธรรมชาติ ผ่านกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคม จากสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สังคมแวดล้อม อันส่งผลต่อเรื่องความคิด ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยแบ่งแยกชัดเจนถึงความเป็นชาย (Masculinity) กับความเป็นหญิง (Femininity) ซึ่งมักเข้าใจว่าเพศภาวะควรจะต้องสอดคล้องกับอวัยวะเพศที่ปรากฏตั้งแต่แรกเกิด เพศภาวะนั้น มีคำศัพท์ย่อยๆ ที่อธิบายให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นดังต่อไปนี้

ตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity)

คือ การรับรู้ด้วยตนเองว่าตนเป็นผู้ชาย หรือผู้หญิง

การแสดงออกและบทบาททางเพศ (Gender Expression)

คือ พฤติกรรม บทบาท และวิธีแสดงตัวตนตามเพศภาวะของตนเอง

เพศภาวะนั้น คนทั่วไปมักจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

ผู้ชาย (Man)

“สังคมบอกว่าผู้ชายต้อง...”

ผมสั้น

สวมกางเกง

ชอบสีฟ้า

ชอบดาบหรือปืน

เล่นรถถัง ปืน และการต่อสู้

มีประสบการณ์ทางเพศ

เป็นช่างเท้าหน้า

ออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

เข้มแข็ง แข็งแรง

ใช้เหตุผล

ผู้หญิง (Woman)

“สังคมบอกว่าผู้หญิงต้อง...”

ผมยาว

สวมกระโปรง

ชอบสีชมพู

ชอบดอกไม้

เล่นตุ๊กตา หม้อข้าวหม้อแกง

รักนวลสงวนตัว

เป็นช่างเท้าหลัง

อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน

อ่อนหวาน อ่อนแอ

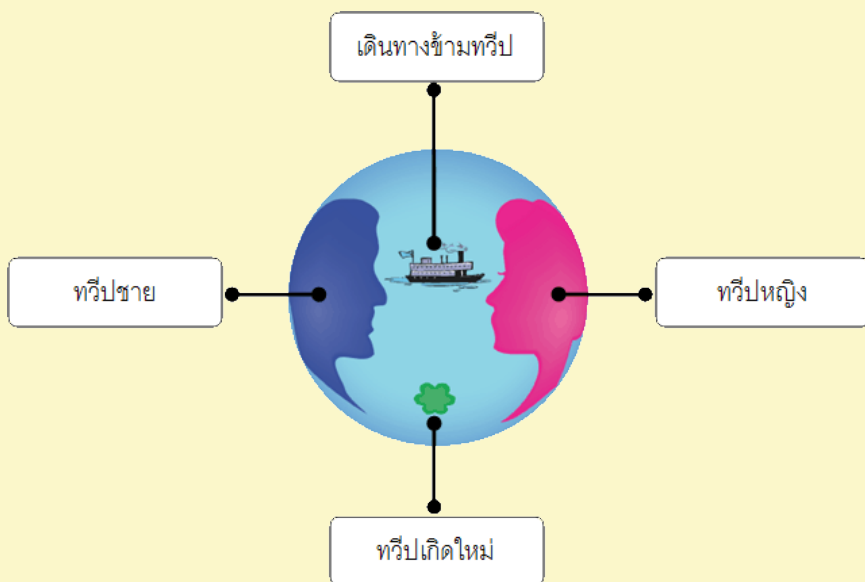
ใช้ความรู้สึก

นี่เป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งที่สังคมคาดหวังจากผู้ชายและผู้หญิง ความก้าวหน้าในการเดินทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เราพบว่าจริงๆ แล้วยังมีคำอธิบายนอกเหนือจากผู้ชายและผู้หญิงด้วย ดังนี้

คนข้ามเพศ (Transgender) ผู้ที่รับรู้ว่าคุณเองมีเพศภาวะไม่สอดคล้องกับเพศสรีระ ตามรูปแบบที่สังคมกำหนด โดยมีระดับการแสดงออกตัวตนทางเพศภาวะที่หลากหลาย ตามแต่ความพร้อม และการตัดสินใจของคนๆ นั้น รวมถึงการใช้ฮอร์โมน การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเนื้อตัวร่างกาย เพศสรีระของตนให้สอดคล้องกับเพศภาวะที่ตนรับรู้

คนนอกกรอบเพศ (Queer) ผู้ที่ตัดสินใจที่จะไม่ยึดติดการแสดงออกตัวตนทางเพศภาวะตามที่สังคมกำหนด

: จากภาพประกอบคือการเปรียบเทียบเป็นทวิปบนโลก ให้เข้าใจได้ง่ายๆ ซึ่งแต่ละคนไม่จำเป็นต้องอยู่บนพื้นที่เดียวกันในแต่ละทวิป อาจมีคนที่อยู่ตรงกลางสุดของทวิป หรือปลายสุดของทวิปก็ได้ นอกจากนี้อาจจะมีทวิปใหม่เกิดขึ้นในอนาคต หรือมีการพัฒนาเพศภาวะใหม่ๆ ขึ้นมาก็เป็นไปได้

เพศวิถี (Sexuality)

หมายถึง การดำเนินวิถีชีวิตทางเพศ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรม รสนิยมทางเพศ ความสัมพันธ์ และกิจกรรมทางเพศต่างๆ ของแต่ละบุคคล

รสนิยมทางเพศ (Sexual Orientation)

คือ ความชอบ ความพึงพอใจ ความรู้สึกทางเพศต่อบุคคลหนึ่งๆ โดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น

คนรักเพศตรงข้าม

(Heterosexual)

คือคนที่ชอบ พึงพอใจ
รักใคร่ผู้ที่มีลักษณะของเพศ
ตรงข้ามกับตน

คนรักเพศเดียวกัน

(Homosexual)

คือ คนที่ชอบ พึงพอใจ
รักใคร่ผู้ที่มีลักษณะของเพศ
เดียวกันกับตน

คนรักได้ทั้งสองเพศ

(Bisexual)

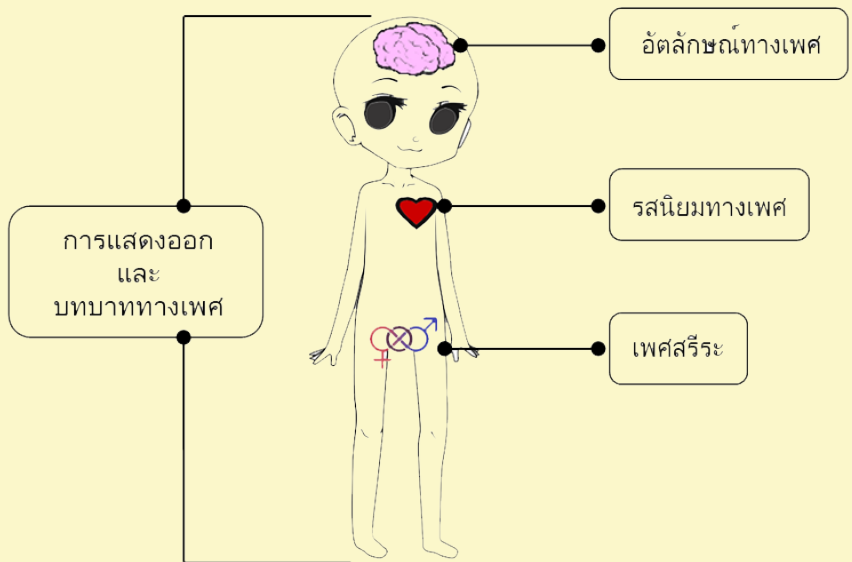
คือ คนที่ชอบ พึงพอใจ
รักใคร่ได้ทั้งผู้ที่มีลักษณะของ
เพศตรงข้ามและเพศเดียวกัน
กับตน

คนที่ไม่รักทั้งสองเพศ

(Asexual)

คือ คนที่ไม่มีความรู้สึกพึง
พอใจกับเพศใดเลย

นอกจากนี้ยังมีคนที่รักได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเพศอยู่ด้วย

ภาพแสดงเรื่องเพศสรีระ เพศภาวะ และเพศวิถีแบบเข้าใจง่าย

กะเทยคือใคร

ใครคือกะเทย ?

ดั่งที่ได้อธิบายเรื่องคนข้ามเพศไปแล้วข้างต้น คนข้ามเพศมีทั้ง “คนที่ข้ามเพศภาวะจากชายไปเป็นหญิง” และคนที่ข้ามเพศภาวะจากหญิงไปเป็นชาย” ซึ่งในพื้นที่การเรียนรู้แห่งนี้เราจะมุ่งเน้นที่ “คนที่ข้ามเพศภาวะจากชายไปเป็นหญิง” หรือที่เราเรารู้กันมาตั้งแต่สมัยอดีตว่า “กะเทย”

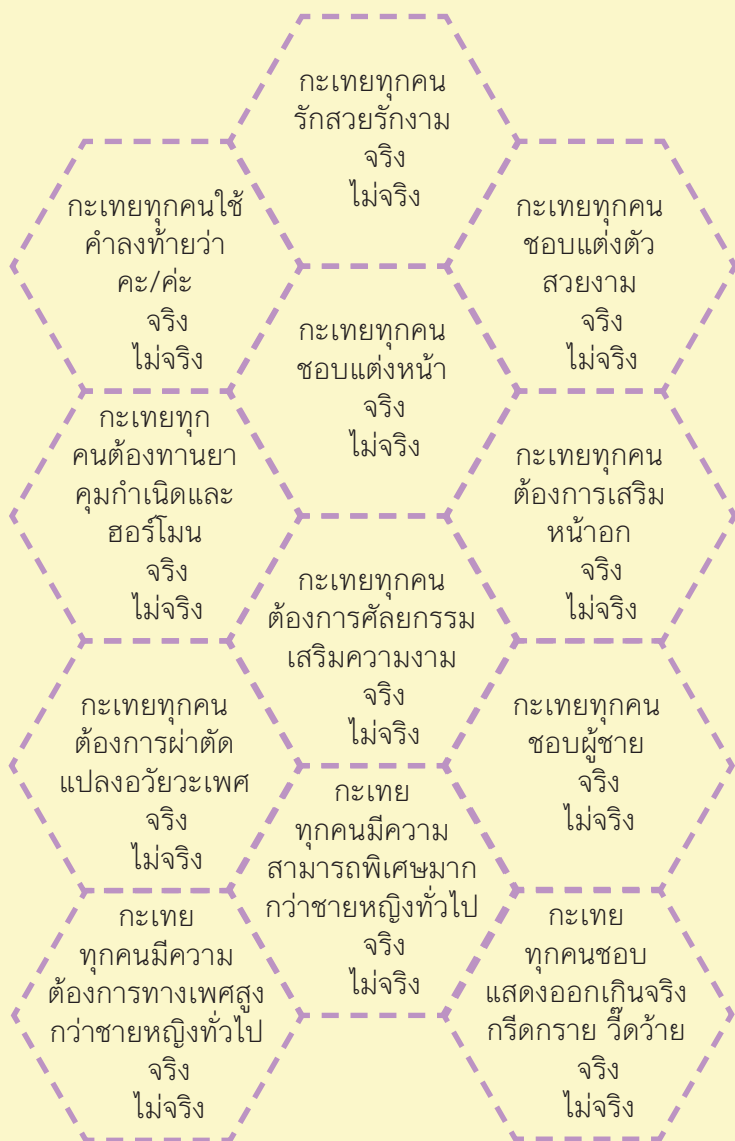
ชื่อที่นิยมใช้เรียก “คนที่ข้ามเพศภาวะจากชายไปเป็นหญิง” ในประเทศไทย คือ “กะเทย” “สาวประเภทสอง” และ “ผู้หญิงข้ามเพศ” ตามลำดับ นอกจากนี้ 3 คำที่นิยมนี้อีกยังมีอีกหลายคำ เช่น กะเทย สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ ตืด เต๋ว ซล่ำแป็บ (คำเมืองภาษาเหนือ) บู้เมีย อำบู้ลี (ภาษาชนเผ่าภาคเหนือ) ผู้แม่ (ภาษาอีสาน) คันเทือย (ภาษากลุ่มเฉพาะภาคอีสาน ที่มีที่มาจากภาษาลาว) ปอแน (ภาษาใต้) ประเทือง สตรีเหล็ก พรวงชมพู (ภาษาจากชื่อเพลงและภาพยนตร์) ฯลฯ ตามแต่นัยยะของการเรียกภาษาถิ่น การรับคำมาใช้ และช่วงสมัย

เหตุผลที่เราใช้ชื่อแทนว่ากะเทย

หลายคนอาจรู้สึกที่ “กะเทย” เป็นคำที่ไม่สุภาพและมีความหมายแง่ลบ แต่จากการลงพูดคุยแลกเปลี่ยนด้วยการสนทนากลุ่มย่อยในพื้นที่ ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนทุกคน ทุกพื้นที่ล้วนคุ้นเคยและเลือกใช้คำว่า “กะเทย” กันมากที่สุด รองลงมาคือคำว่า “สาวประเภทสอง” และ “คนข้ามเพศ” ตามลำดับ ซึ่งนี่คือเหตุผลหนึ่งในการที่คณะผู้จัดทำเลือกใช้ชื่อแทนว่า “กะเทย” รวมถึงการรณรงค์และการสร้างความเข้าใจเชิงสังคมเพื่อพัฒนาความหมายเชิงบวกเพิ่มขึ้นด้วย

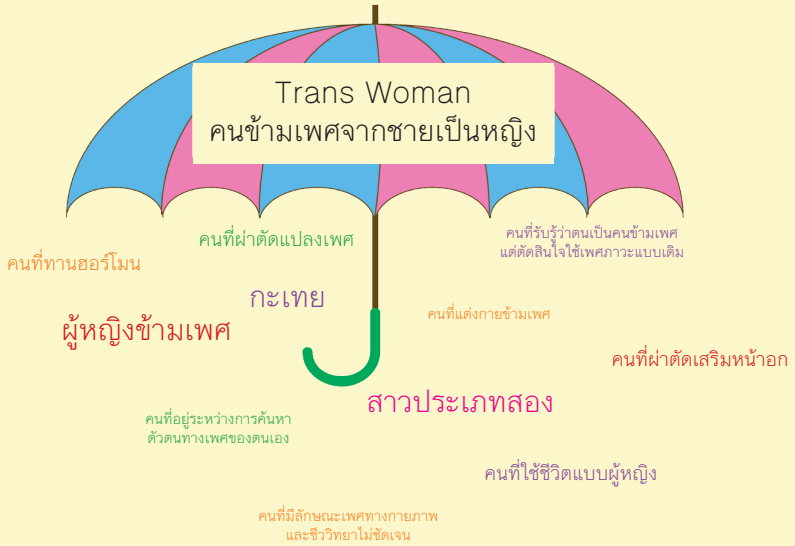
กะเทยเป็นเช่นนั้น เช่นนี้จริงหรือเปล่านะ

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อประโยคด้านล่างนี้กันบ้างคะ อยากรู้คำตอบเมื่อแวบแรกที่เห็นคำตอบ

เรามาทบทวนคำตอบกัน เฉลยคือไม่จริงเลยสักข้อ เพราะทุกข้อที่กล่าวมาล้วนบอกว่า “กะเทยทุกคน” เป็นการเหมารวม จากความคิด ความเชื่อที่เราเคยได้ยินจากเรื่องเล่า คนบอกต่อกันมา รวมถึงวรรณกรรม และสื่อต่างๆ มีการกล่อมเกลารจนฝังตัวอยู่ในความคิดของเราอย่างแนบแน่น และแนบเนียนเหมือนกาฝากต้นไม้ ทั้งๆที่ในความเป็นจริงกะเทยแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเองที่หลากหลายแตกต่างกันไป

เรื่องความเชื่อ และการเหมารวมดังกล่าว บางครั้งทำให้ผู้ได้รับรู้ได้ รับฟังเกิดมายาคติ เกิดความเกลียดหรือกลัวกะเทย (Transphobia) ไป ก่อนหน้าที่จะได้รู้จักหรือพบเจอตัวจริงของกะเทยเสียอีก รวมทั้งบางข้อที่สร้างภาวะกดดันและความคิดแบบกดขี่ทางเพศขึ้นมาต่อเนื่องด้วย เช่น ข้อที่ว่ากะเทยทุกคนรักสวยรักงาม ทำให้กะเทยหลายคนต้องไขว่คว้าทรัพยากร มาเพื่อให้ตนเองสวยมีความใกล้เคียงผู้หญิงที่สุด และสร้างความคิดเหยียดเพศว่า ไม่สวยก็อย่าเป็นกะเทย ขึ้นมาโดยที่ไม่ทันมีใครรู้ตัว หรือแม้แต่ข้อที่ว่ากะเทยทุกคนมีความสามารถพิเศษมากกว่าชายหญิงทั่วไป ก็เป็นการสร้างภาวะกดดันให้กับกะเทยที่ต้องมีความพยายามขึ้นมาอีกเป็นเท่าตัวเพื่อให้ได้รับการยอมรับเมื่อเทียบกับชายหญิงทั่วไป

ภาพแสดงคนข้ามเพศที่มีระดับการก้าวข้ามต่างๆ กัน

การคาดเดาสภาพเหตุการณ์เป็นกะเทย จากอดีตถึงปัจจุบัน

คำถามชวนคิด

“การที่พ่อถามหนูว่าทำไมหนูถึงรู้ตัวว่าเป็นกะเทย ตั้งแต่เมื่อไหร่ หนูตอบไม่ถูกหรือก หนูเองก็อยากรู้เหมือนกันว่าทำไมพ่อถึงรู้ตัวว่าพ่อเป็นผู้ชาย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากนัองเพลง ลูกหลานภาคใต้

หลายๆที่ มา ทั้งคำบอกเล่า บทความ หนังสือตำราต่างๆ บอกถึงสาเหตุต่างๆกัน โดยความเชื่อที่ใช้อ้างถึงมีดังต่อไปนี้

- ความผิดปกติทางร่างกาย เช่น กรรมพันธุ์ ฮอร์โมน โครโมโซม
- ความผิดปกติทางจิตใจ
- ครอบครัว เช่น การเลี้ยงดู การพัฒนาบุคลิกภาพ การเลียนแบบ
- สิ่งแวดล้อม เช่น ญาติ เพื่อน โรงเรียน
- บาปกรรม
- สารเคมี

และอีกมากมายหลายอย่าง ตามความเชื่อ ความเห็นของแต่ละคนในแต่ละท้องถิ่น

หากท่านสงสัย อยากจะขอคลี่คลายว่า ความเชื่อที่นำมาอ้างด้านบน อาจจะใช้หรือไม่ก็ได้ เพราะยังไม่มีผลการวิจัยใดๆออกมารับรองชัดเจนว่าสิ่งใดคือสาเหตุ ซึ่งในบางเรื่องก็ไม่อาจวิจัยได้ เช่น เรื่องของจิตใจ และบาปกรรม

ทางเรามีเรื่องเล่าจากครอบครัวเมนส์ (Maines) ชาวอเมริกามาแบ่งปัน ครอบครัวนี้มีลูกชายฝาแฝด ที่เป็นแฝดเหมือน (Identical Twin) ซึ่งมีลักษณะทางร่างกายเหมือนกันทุกอย่าง พ่อแม่ตั้งชื่อพวกเขาว่า ไวแอตต์ (Wyatt) และโจนาส (Jonas)

พ่อแม่เลี้ยงดูลูกชายทั้งสองคนนี้มาด้วยกัน มีวิถีชีวิตแบบเดียวกันตลอด แต่วันหนึ่งเมื่อไวแอตต์อายุได้ 4 ขวบ ก็ตั้งคำถามกับพ่อแม่ว่า “เมื่อไหร่หนูจะได้เป็นเด็กผู้หญิงคะ” ซึ่งเรื่องนี้กระทบต่อจิตใจพ่อแม่และแม่มาก แต่แล้ววันหนึ่งผู้ที่ทำให้พ่อแม่เข้าใจกลับเป็นโจนาส ที่พูดว่า “พ่อกับแม่ควรรยอมรับความจริง ว่ามีทั้งลูกชายและลูกสาวครับ” ทำให้พ่อแม่เปิดอกคุยกันกับลูกๆทั้งสอง ก่อนที่ไวแอตต์จะเปลี่ยนชื่อ เป็นนิโคล (Nicole) และเริ่มใช้ชีวิตแบบผู้หญิงอย่างเต็มที่เมื่อตอนอายุ 9 ขวบ

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ชัดว่า แม่องค์ประกอบอื่น ๆ ของฝาแฝดจะเหมือนกัน แต่การรับรู้ตัวตนทางเพศ เป็นเรื่องทีละเอียดอ่อนและเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

ในความเป็นจริงไม่มีใครทราบแน่ชัดว่าการเป็นกะเทยเกิดจากสาเหตุอะไร แม้แต่ตัวของกะเทยเอง เพราะยังมีอะไรอีกหลายอย่างในโลกใบนี้ ที่เราก็คงจะยังไม่รู้คำตอบของที่มา

ครอบครัวมีผลทำให้ลูกหลานเป็นกะเทยหรือเปล่า ?

ความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ตามคำบอกเล่าและความเข้าใจของเราแต่เดิม จะ “สมบูรณ์” พร้อมต้องประกอบด้วยอย่างน้อย 3 บุคคล คือ พ่อ แม่ และลูก ซึ่งความเป็นจริงแล้วครอบครัวมีหลายรูปแบบกว่านั้นมาก ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวแบบคุณพ่อเลี้ยงเดี่ยว คุณแม่เลี้ยงเดี่ยว หลานอยู่กับปู่ หรือหลานอยู่กับย่า ก็เป็นไปได้ทั้งนั้น ดังนั้นเราอาจต้องทำความเข้าใจความหมายของครอบครัวให้ทันสถานการณ์ปัจจุบันโดยไม่ต้องยึดติดกับคำว่า “สมบูรณ์” มากเกินไป

เพราะส่วนหนึ่งของสาเหตุที่นิยามที่ถูกยกมาอ้างว่าเป็นที่มาของกะเทย คือเรื่องครอบครัวไม่สมบูรณ์ ทั้งการอ้างถึงครอบครัวแบบแม่เลี้ยงเดี่ยวบ้าง (ขาดพ่อ) หรือครอบครัวที่มีพ่อที่ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกบ้าง จะส่งผลให้ลูกเป็นกะเทย ซึ่งนี่เป็นการกล่าวโทษที่โหดร้าย เพราะส่งผลกระทบต่อทางจิตใจและสร้างภาวะกดดันให้กับผู้ปกครอง และกะเทยอย่างแน่นอน ทั้งที่มันอาจไม่เป็นความจริงเสียด้วยซ้ำ ครอบครัวแบบไหนก็อบอุ่นได้ และไม่ว่าครอบครัวแบบไหนลูกหลานก็มีโอกาสที่จะรับรู้ตัวตนของตนเองว่าเป็นกะเทยได้เช่นกัน

ยืนยันว่าไม่ควรโทษใคร ทั้งตนเอง ทั้งผู้ปกครอง ทั้งลูกหลาน เพราะทุกอย่างไม่ใช่ความผิดของใครเลย เป็นการรับรู้ เรียนรู้ทางสังคม และสร้างความเข้าใจร่วมกันมากกว่า และประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ครอบครัวจะใช้ชีวิตร่วมกับลูกหลานที่รู้ตัวว่าเป็นกะเทยอย่างมีความสุขได้อย่างไร

กะเทยเป็นอาการผิดปกติทางจิตหรือเปล่า?

เราได้ยินการบอกต่อกันมาบ่อยๆ ผ่านทางสื่อ หนังสือแบบเรียน รวมถึงวิชาการแพทย์ในประเทศไทย ที่กล่าวถึงกะเทยหรือคนข้ามเพศ ว่าเป็นผู้มีอาการผิดปกติทางจิต เนื่องมาจากการยึดถือ บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD; International Classification of Diseases) ขององค์การอนามัยโลก (WHO; World Health Organization) ฉบับที่ 10 ที่เคยใช้อยู่เดิม ได้จัดกลุ่มคนข้ามเพศไว้ในอาการทางจิตเวช โดยระบุไว้ว่า “ความผิดปกติด้านอัตลักษณ์ทางเพศ” (GID; Gender Identity Disorder)

การระบุและจำแนกโรสดังกล่าวส่งผลกระทบตามมาหลายเรื่อง เช่น การลงบันทึกการคัดเลือกทหารกองเกินในใบ สด. 43 ซึ่งเคยระบุไว้ว่า “เป็นโรคจิต วิกลจริต” แล้วเมื่อทางเครือข่ายความหลากหลายทางเพศพร้อมด้วยเครือข่ายเพื่อนกะเทยได้เดินหน้าชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน ทางกระทรวงกลาโหมจึงมีการออกกฎกระทรวงให้ระบุว่า “เพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด” แทน ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งถือเป็นก้าวแรกที่รัฐและประเทศไทยยอมรับแล้วว่า การเป็นกะเทยไม่ใช่การป่วยทางจิตแต่อย่างใด แต่เป็นกลุ่มคนที่มีเพศทางกายภาพไม่ตรงกับเพศทางสังคม ที่ได้เลือกใช้ชีวิตที่หลากหลายมากขึ้นเท่านั้น

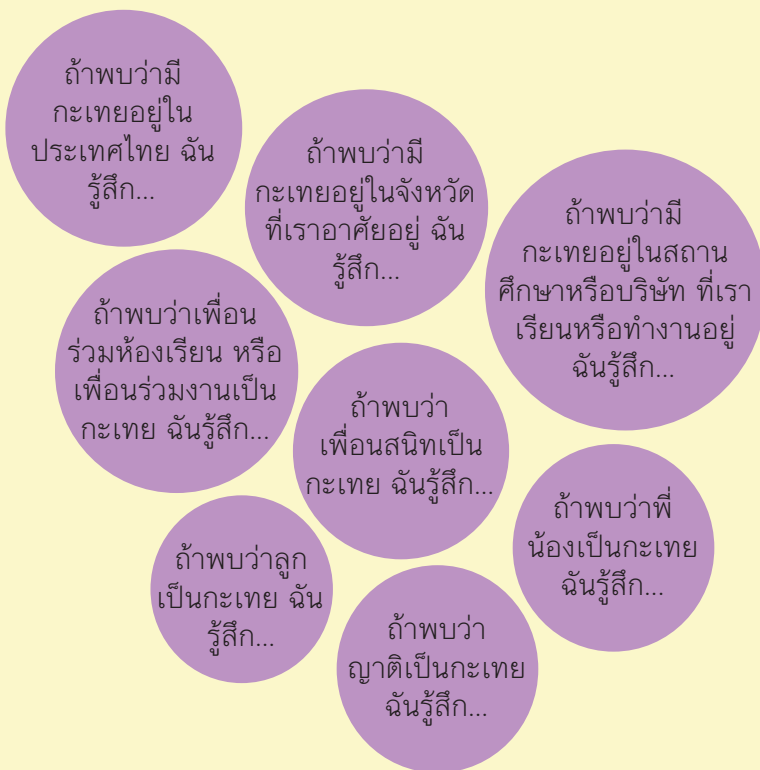
แต่ปัจจุบันสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (APA; American Psychiatric Association) ได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า “ภาวะไม่พึงพอใจในเพศภาวะของตน” (Gender Dysphoria) ในคู่มือการวินิจฉัยและสถิติสำหรับความผิดปกติทางจิตเวช (DSM; Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 5 เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี พุทธศักราช 2556 ที่ผ่านมานี้เอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “โรค” หรือ “ผิดปกติ” เพราะทางการแพทย์ได้ยอมรับแล้วว่า กะเทยไม่ได้เป็นบุคคลที่เป็นโรคหรือมีความผิดปกติทางจิต

โดยทั้งองค์การระหว่างประเทศที่ทำงานเรื่องคนข้ามเพศ และสมาคมจิตแพทย์อเมริกันพยายามร่วมกันผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงการ ในบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ ขององค์การอนามัยโลก ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 11 ที่จะออกในปีพุทธศักราช 2558 ต่อไป

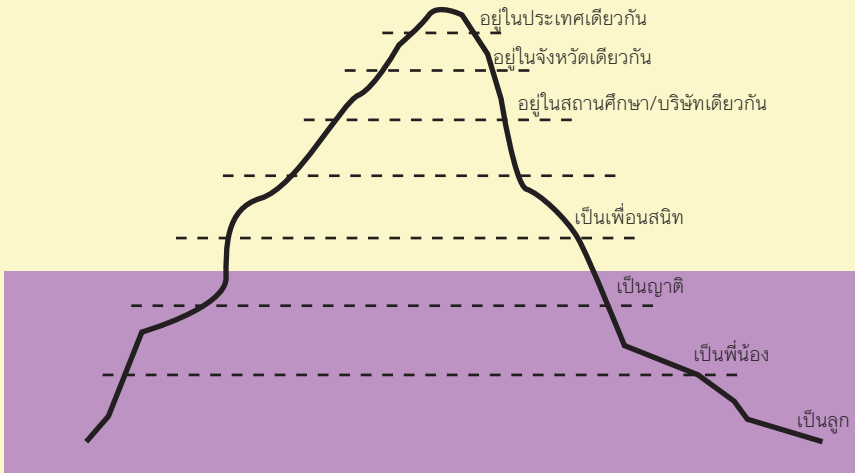
จากที่กล่าวมาจะเห็นว่านวัตกรรมทางความคิดได้ก้าวไกลไปกว่า การจะบอกว่า กะเทยหรือคนข้ามเพศเป็นผู้มีอาการผิดปกติทางจิตแล้ว จึงแบ่งปันมาให้ท่านๆทราบกัน

เรารู้สึกอย่างไรกับกะเทยกันนะ ?

เรามาลองสมมติเหตุการณ์กันว่าเรารู้สึกอย่างไร อยากให้ใส่ความรู้สึกตั้งแต่แวบแรกที่ได้อ่านสถานการณ์

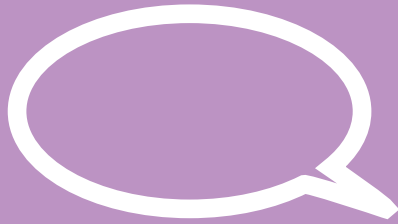

หลายท่าน น่าจะมีหลากหลายมากมายความรู้สึก เพราะยิ่งข้อใหม่ปรากฏ ยิ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทำให้ข้อๆหลายท่านอาจอึดอัดที่จะบอกอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง จากการสังเกตหลายกลุ่มสนทนาที่ผ่านมาพบว่าเมื่อความสัมพันธ์ยิ่งใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ย่อมมีจำนวนความรู้สึกที่บอกเพิ่มมากขึ้น บางครั้งเป็นความคาดหวัง บางครั้งมีความรู้สึกเชิงลบแฝงมาด้วยจนผู้ที่แบ่งปันให้เราเรียนรู้นั้นรู้สึกแปลกใจตนเอง ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตนทีละน้อย

ภาพแสดงถึงความรู้สึกที่เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ ยิ่งใกล้ชิดกันมากเท่าไร ความรู้สึกที่มีต่อความเป็นกะเทยจะเพิ่มขึ้นเท่านั้น มีลักษณะคล้ายภูเขา น้ำแข็งคือมีฐานกว้างและจมอยู่ใต้ผิวน้ำ หรือเปรียบเหมือนส่วนที่เราไม่เอื่อยถึงหรือไม่อยากให้ผู้อื่นทราบ

การทำความเข้าใจกับความรู้สึกตัวเองตามความเป็นจริง อาจจะช่วยให้เราทำความเข้าใจกะเทย และมีความรู้สึกเชิงบวกกับกะเทยมากขึ้น

ห้องสนทนา
ผู้ปกครอง
ข

ลูกหลานเราเป็นกะเทยหรือเปล่า?

บางครั้งเมื่อได้ยินบางคำ บางประโยค สมอมที่แสนฉลาดของเราก็จะนึกทักทัก จินตนาการเป็นภาพออกมาเองได้ไวกว่า ที่เราจะใช้สมองไตร่ตรองเสียอีก เราถึงได้ชวนคิดเรื่องการเหมารวมและมายาคติไว้ในหัวข้อ “กะเทยเป็นเช่นนั้นเช่นนั้นจริงหรือเปล่านะ” เพราะไม่เช่นนั้นแล้วเราฟังคำบอกเล่าอะไรมา เราอาจจะคิดไปเองโดยไม่รู้ตัว

ดังนั้นลูกหลานเราเป็นกะเทยหรือไม่ อาจต้องสังเกตวิถีชีวิตโดยรวมทั้งหมด เพราะพฤติกรรมเพียงอย่างเดียวที่ผู้อื่นเห็น อาจเป็นการเหมารวมไปเองก็ได้ แต่ต้องชัดเจนในตนเองว่าการสังเกต ไม่ใช่การจับผิด ไม่เช่นนั้นจะเกิดความรู้สึกอึดอัดขึ้นมาจนเข้าหน้ากันไม่ติดได้

ด้านล่างนี้คือตัวอย่างการรับรู้ตัวตนของลูกหลานจากตัวแทนผู้ปกครองในการสนทนากลุ่มย่อยจากภูมิภาคต่าง ๆ

การรับรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมด้วยความใกล้ชิด

“ผมรู้สึกว่าเค้าเป็นผู้หญิงตั้งแต่เด็กแล้ว คือใกล้ชิดกันมาตลอด ก็ารู้สึกว่าเค้าไม่เหมือนกับเรา เค้าเล่นไม่เหมือนกับเรา พฤติกรรมก็จะแตกต่างกัน”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณเก่ง ผู้ปกครองภาคกลาง

การรับรู้ตัวตนลูกจากการแสดงออกที่บ้านและกิจกรรมที่โรงเรียน

“ก็ดูห่างๆ คือถ้ามีผ้าแพร ผ้าสีนๆ เค้าจะชอบมาห่มสไบ ทำท่าเต้นแบบผู้หญิง พอมีกิจกรรมการแสดงหน้าเวที งานต่างๆ เค้าจะเป็นคนนำเพื่อนครู เค้าก็เห็นน้องหนุ่มเป็นคนคิดทำรำทำเต้นมาสอนเพื่อน แต่ส่วนพ่อน้องหนุ่มเค้าไม่เคยว่าเลย พ่อเค้าบอกเราว่าเมื่อลูกเราเป็นอย่างนั้น ก็ให้เค้าแสดงออกให้เราเห็น ดีกว่าให้เค้าไปทำลับหลัง แล้วเราไม่ได้เห็นแล้วเราจะเสียใจมากกว่า”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณเก่ง ผู้ปกครองภาคกลาง

อาจต้องพึงระวังเพิ่มเติมในเด็กหรือวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงการพัฒนาและค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง บางครั้งการเห็นบุคลิก การแสดงออกหลายๆ อย่างยังไม่ใช่ตัวเลือกสุดท้ายของเด็กหรือวัยรุ่นคนนั้นๆ เราไม่ควรตัดสินหรือเหมารวมเส้นทางชีวิตของเขาหรือเธอเอาเอง

หากว่าผู้ปกครองมีท่าทีที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็น บางครั้งลูกหลานอาจหาจังหวะเวลามาคุยเปิดใจด้วยตนเอง การรับฟังนี้ช่วยให้รับอารมณ์ความรู้สึกด้วยหัวใจ มากกว่าการรับข้อมูลด้วยสมอง ซึ่งบางครั้งผู้ปกครองอาจต้องใช้เวลากับตนเองในการคิดใคร่ครวญอารมณ์ความรู้สึกตนเองไปด้วย แม้ว่าจะไม่สามารถให้คำตอบลูกหลานได้ในเวลานั้นเลยก็ตาม แต่ขอให้ท่านเท่าทันความอารมณ์ความรู้สึกตนเอง ไม่ระบายอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบใส่ลูกหลานในทันที

การรับรู้ตัวตนของลูกผ่านการพูดคุยเปิดใจของลูก

“ตั้งแต่เข้าโรงเรียน แม่ก็ไม่ได้สังเกตแม่ก็เลี้ยงด้วยการให้ความรักและไม่เคยย้อนกลับมาคิดว่าลูกเป็นแบบนี้เพราะอะไร ซึ่งเค้าเดินเข้ามาบอกกับแม่ด้วยตัวเองว่าเค้าสามารถทำปริญญามาให้แม่ชื่นชมได้ แต่เค้าเป็นลูกชายให้แม่ไม่ได้นะ คนรอบข้างมักจะพูดว่าที่พี่เจสซีก้าเป็นแบบนี้เพราะมีพี่สาว 2 คน แต่แม่คิดว่าเค้าเป็นเพราะเค้ารับรู้ด้วยตัวของเค้าเอง”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของคุณเจสซีก้า ผู้ปกครองภาคใต้

การใช้เวลาเพื่อคลี่คลายอารมณ์ความรู้สึก

“แต่ว่าก็เหมือนกับทุกอย่างมันก็ผ่านไปได้ด้วยดี ใช้เวลาระยะหนึ่ง พอเริ่มปรับตัวได้ เค้าก็มองว่าเฮ้ย น้องเราก็คงไม่ได้ไปทำความเดือดร้อนให้ใครนะ เค้าก็เป็นคนดี แค่นี้ก็พอแล้ว”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณเก่ง ผู้ปกครองภาคกลาง

ทำไมถึงไม่อยากรับลูกหลานเป็นกะเทย ?

มาถึงจุดนี้แล้ว อยากชวนผู้ปกครองทุกท่านมาคิดใคร่ครวญร่วมกันว่าทำไมเราถึงไม่อยากรับลูกหลานเป็นกะเทย

ผู้ปกครองบางท่านอาจนึกคำตอบไม่ออก บางท่านอาจรู้สึกอึดอัดที่จะตอบ บางท่านอาจมองข้ามเหตุผลไปใช้ความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบเลย เราอาจจะต้องใช้เวลาในการที่จะตอบคำถามนี้อยู่เหมือนกัน

หากพร้อมเรียนรู้ร่วมกันต่อ เราลองมาฟังเหตุผลที่กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองจากการสนทนากลุ่มย่อยแบ่งปันไว้กันดู

กังวลเรื่องหน้าตาของครอบครัวต่อเครือญาติและสังคม

“มีพ่อกับแม่ผม ช่วงแรกๆ นะ ที่รู้ว่าน้องเป็นอย่างนี้ ก็เป็นห่วง รับไม่ได้เหมือนกัน คุณพ่อเนี่ยจะแบบค่อนข้างที่จะแบบว่า กลุ้มใจมาก ลูกเค้าเป็นอย่างนี้ เราก็มองว่าครอบครัวคนอื่น ญาติๆ คนใกล้ชิดเนี่ย จะมองครอบครัวเรายังไง”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณเก่ง ผู้ปกครองภาคกลาง

“พ่อเป็นข้าราชการ ก็ต้องมีคือเพื่อนครู เพื่อนพ่อ ที่เป็นข้าราชการ เพื่อนครูบางทีเค้าก็ว่านะว่าลูกเค้าแบบเสียๆ หายๆ”

เรื่องเล่าของครอบครัวเพื่อนลูก จากคุณแม่ของน้องปุเป้ ผู้ปกครองภาคอีสาน

“บอกเดียวเพื่อนแม่มานะ ช่วยไปอยู่บนห้องหน่อย อายเค้า อย่าให้เค้าเห็นเลย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณลูกปัด ลูกหลานภาคใต้

กังวลเรื่องไม่มีคนบวชให้

“ผู้ชายคนเดียวเหมือนกัน ไปซะแล้ว แม่เลยไม่ได้เกาะชายผ้าเหลืองเลย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องโมโม ผู้ปกครองภาคกลาง

เป็นห่วงเรื่องการปฏิบัติของสังคมแวดล้อม

“คนในครอบครัวเข้าใจอยู่แล้วล่ะคะ แต่คนข้างนอกที่เค้าแอนด์ก็มีเหมือนกัน”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องปุย ผู้ปกครองภาคกลาง

“หนูเห็นมันมาบ่น หนูก็กลัวมันจะไปมีเรื่องกับเค้า เราก็บอก อยู่ไหนมันก็มีหมदनั้นแหละ การอิจจาริษาของคนนะ มันก็ต้องยอมรับจุดนี้ด้วย ไม่ใช่จะไปเดินเกินไปมันก็ไม่ถูก ประชดอย่างนี้มันก็ไม่ใช่นะคะ”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณพี่ของน้องนุก ผู้ปกครองภาคกลาง

เป็นห่วงเรื่องโอกาสในการเรียนและการทำงาน

“ไม่รู้ว่ามีมหาวิทยาลัยเค้าให้แต่งไหมเงคะ กลัวแบบไปทำผิดกฎหมายมหาวิทยาลัยหรือเปล่า พวกนี้แต่งหญิงอะไรอย่างนี้ แต่ถ้าเรียนจบก็ไม่ได้อะไรแล้ว”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณพี่ของน้องนุก ผู้ปกครองภาคกลาง

“เค้าไม่ได้ระบุเอาไว้โดยตรงนะ ตอนสัมภาษณ์เสร็จปั๊บเค้าก็บอกว่า โอเคเดี๋ยวจะติดต่อกลับไป แต่ก็เงียบหายไปเลย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องปุย ผู้ปกครองภาคกลาง

“ไม่มีข้อเขียน สัมภาษณ์อย่างเดียว เค้าจะ
ดูคน แต่งกายให้ถูกต้องนะ แต่งกายไม่ถูกต้อง เป็น
ครูก็ไม่ได้ แม้จะเป็นครูนาฏศิลป์ก็ตาม”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องโจ ผู้ปกครองภาคอีสาน

เป็นห่วงเรื่องสุขภาพจากการทานฮอร์โมนและการศัลยกรรม

“แม่อีกถามเค้าบ่อยๆ เหมือนกัน มันอันตราย
ไหมลูก กินเยอะๆ อย่างนี้ เห็นแดงติดแดง มัน
บอกว่าแม่ไม่เป็นไรหรอก”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องไอซ์ ผู้ปกครองภาคเหนือ

“ซู้ยานั้นมากิน แบบกินยาเยอะเกินไปไหม
ฉีดนู่นฉีดนี่ ก็เลยเป็นห่วง สงสารเค้าเหมือนกัน
บางที”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องโมโม ผู้ปกครองภาคกลาง

“ถ้าไม่ให้ลูกเอาซิลิโคนออก กลัวลูกได้รับ
อันตรายเลยให้ไปแก้ไขทันที่พร้อมออกค่าใช้จ่ายให้
ด้วย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของคุณเจสซิก้า ผู้ปกครองภาคใต้

“แล้วก็เรื่องเกี่ยวกับเรื่องผ่าตัด เสริมหน้าอก
หรือว่าผ่าตัดแปลงเพศเนี่ย คือกลัวผลหลังจากการ
ผ่าตัด กลัวว่าอันนี้มันจะส่งผลอะไรหรือเปล่า
พยายามบอกว่า แม่ให้เป็นได้ แต่ว่าแม่ขออย่างเดียว
ขออย่าไปผ่าตัดได้ไหม ซึ่งก็ไม่ว่าเค้าเชื่อเราหรือ
เปล่า”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องโมโม ผู้ปกครองภาคกลาง

“อยากให้มันทำข้างบนเฉยๆ ข้างล่างมันก็ทำ
กลัวมันจะเป็นฝีบ้า”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณแม่ของน้องเอส ผู้ปกครองภาคเหนือ

เป็นห่วงเรื่องความรักคู่ครอง

“เราต้องสอนเค้าด้วยว่าก็ต้องระวังคนที่เข้ามา
หาเราด้วย มันก็เหมือนเพศทั่วไปนะคะ เหมือน
เราเป็นผู้หญิงเนอะ แล้วผู้ชายเข้ามาอย่างนี้เราก็มารู้
ว่าเข้ามาในแง่อะไรอย่างนี้คะ”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณพี่ของน้องหลิน ผู้ปกครองภาคอีสาน

“ที่เค้ารักกันจริงๆ นะบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะ
น้อย กลัวมันโดนหลอก”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณยายของคุณมล ผู้ปกครองภาคเหนือ

“แต่เราจะกลัวเค้าโดนผู้ชายหลอกนี่แหละ
เพราะเป็นกะเทย”

เรื่องเล่าของครอบครัวตนเอง จากคุณนพ ผู้ปกครองภาคกลาง

ที่กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองแลกเปลี่ยนมาทั้งหมดจะเป็นเรื่องของความ
กังวล (ที่ส่งผลต่อเราและลูกหลาน) กับความเป็นห่วง(อนาคตของลูกหลาน)
แล้วท่านผู้ปกครองที่เรียนรู้ร่วมกับเราอยู่คิดอย่างไรกันบ้างคะ ค่อยๆ
ใคร่ครวญกันดู ขั้นตอนนี้อาจต้องใช้เวลาสักหน่อยสำหรับท่านผู้ปกครอง

เราขอมารับในตัวตนของลูกหลานได้ไหม?

จากการใคร่ครวญถึงเหตุผลที่ทำให้ไม่ถึงไม่ยากให้ลูกหลานเป็นกะเทยในหัวข้อที่ผ่านมา หากมองข้ามเหตุผลเมื่อครู่ไป ท่านยอมรับในตัวตนของลูกหลานได้ไหม อาจเป็นการคิดใคร่ครวญที่ลึกขึ้นอีกขั้นหนึ่ง ขั้นตอนนี้อาจต้องใช้เวลามากขึ้นเพื่อทำความเข้าใจกับอารมณ์ ความรู้สึกของท่านเอง

การยอมรับได้มีหลายระดับ ไม่จำเป็นต้องร้อยเปอร์เซ็นต์เลยในครั้งเดียว แต่การค่อยเป็นค่อยไป การรับรู้ตัวตนของลูกหลานโดยไม่แสดงท่าทีปฏิเสธหรือรังเกียจ ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการยอมรับแล้ว ต่อจากนี้อาจมาดูว่าสิ่งนี้ส่งผลอย่างไรกับลูกหลานของเรา

ยอมรับได้ ยอมรับไม่ได้ ส่งผลอย่างไร

ยอมรับได้

- มีความภาคภูมิใจในตนเอง
- มีบ้านเป็นที่พึ่งทางจิตใจ สร้างกำลังใจ และฟื้นฟูจิตใจ สามารถผ่อนคลายได้ยามเผชิญกับแรงเสียดทานจากภายนอก
- โอกาสเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกลดน้อยลง เช่น การติดสารเสพติด การคบเพื่อนไม่ดี
- สุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม
- เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเต็มที่ตามที่ต้องการและถนัด
- เข้าถึงระบบบริการทางสุขภาพ เช่น การเข้ารับบริการบริการฮอว์โมนที่ปลอดภัย เมื่ออายุเข้าเกณฑ์ โดยต้องมีการยินยอมของพ่อแม่ผู้ปกครองก่อน

ยอมรับไม่ได้

- ขาดความภาคภูมิใจที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสดงออกถึงความสามารถ และศักยภาพที่หลากหลายมากกว่าการเสริมสวย และเป็นตัวตลก
- เกิดความกดดัน มีภาวะเครียดจนส่งผลต่อภาวะทางจิตใจ หดหู่ต่อต้านสังคม และส่งผลต่อร่างกายต่อไป เช่น แอบทานทานยาคุมกำเนิด แอบปรับเปลี่ยนร่างกาย โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- ปฏิเสธสังคม
- มีโอกาสเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกสูง เช่น การติดสารเสพติด
- ฆ่าตัวตาย
- หนีออกจากบ้าน เนื่องจากอึดอัดกับการจับจ้องของคนในครอบครัว

ยอมรับได้

- โอกาสสร้างความเข้าใจและการยอมรับให้สังคมแวดล้อม เช่น ญาติหรือชุมชน เพิ่มมากขึ้น เมื่อเห็นครอบครัวเป็นแบบอย่าง
- เป็นตัวอย่างที่ดีให้ครอบครัวอื่นๆ และสังคม

ยอมรับไม่ได้

- เข้าถึงการศึกษาได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ หรือไม่เป็นที่ตนเองต้องการและถนัด รวมถึงอาจขาดการศึกษาไปเลยในกรณีที่หนีออกจากบ้าน
- เข้าถึงระบบบริการทางสุขภาพได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่หนีออกจากบ้านก่อนทำบัตรประชาชน

จากตารางนี้เป็นส่วนหนึ่งจากการสนทนากลุ่มย่อยในแต่ละภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนทั่วไปทางอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ยังมีผลกระทบอื่นๆ ตามแต่ละบุคคลที่เรา ยังไม่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนอยู่อีกมากมาย ท่านอาจลองจินตนาการถึงผลของการยอมรับ และไม่ยอมรับลูกหลานที่เป็นกะเทยของท่านเองว่าเป็นอย่างไร

“

รู้สึกเหมือนกับการขึ้นสะพานข้ามแม่น้ำที่ไม่มีราวกันนะ ถ้าข้ามคนเดียวบางทีมันว่าแห่ว ถ้าไขว้เขวก็อาจตกสะพานเมื่อไรก็ไม่รู้ แล้วหลายคนพอดกน้ำบางทีก็ลอยเค้างอยู่นานกว่าจะตั้งหลักหาทิศทางได้ บางคนจมนลงไปก็มี คงจะดีไม่น้อยถ้าหากมีพ่อแม่ผู้ปกครองจูงมือข้ามสะพานไปพร้อมกับน้องๆ

”

แนวปฏิบัติเพื่อการค้าข้ามและเรียนรู้ไปกับลูกหลาน

ใช้คนกลางเป็นตัวกลางพูดคุย เพื่อลดการใช้อารมณ์และการกระทบกระทั่ง เช่น ญาติ พี่น้อง ผู้ใหญ่ ที่ยอมรับในตัวตนกะเทย มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเปลี่ยนวิธีคิดที่เริ่มยอมรับกะเทย

ไม่เปรียบเทียบลูกหลานของตนกับลูกหลานของคนอื่นๆ และส่งเสริมการรู้คุณค่าในตนเอง เพราะการเปรียบเทียบจะสร้างความกดดันให้ลูกหลาน และผลักดันให้เขาไม่ยอมเปิดใจกับเรามากยิ่งขึ้น

มีการสื่อสารระหว่างกัน โดยเน้นการสื่อสารเชิงบวก คือมองประโยชน์มากกว่าโทษหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้น

ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ หรือปฏิเสธความจริงที่ลูกหลานของเราเป็นกะเทยหรือคนข้ามเพศ เพราะอาจส่งผลต่อเรื่องความเชื่อมั่น และพื้นที่ที่พึงพิงทางใจ แต่หากยังไม่พร้อมที่จะยอมรับและสนับสนุนอาจใช้ความละมุนละม่อมอดทนในการขอเลื่อนการพูดคุยกับลูกหลานออกไปพร้อมให้เหตุผลประกอบ

มีความละเอียดอ่อนต่อประเด็นเรื่องเพศ ไม่ใช่เฉพาะกะเทย/คนข้ามเพศ แต่หมายถึงทุกคน รวมถึงผู้ชาย และผู้หญิงด้วย ซึ่งไม่ใช่ปฏิบัติแตกต่างกันจนรู้สึกแปลก อาจใช้จินตนาการเข้าช่วยว่าเราอยากให้เป็นปฏิบัติแบบไหนกับเรา

ให้ความสำคัญกับกับความสนใจและความถนัดของลูกหลาน ชื่นชมในสิ่งที่ทำได้ แต่ไม่ใช่เินยอเกินจริง เพราะอาจส่งผลตรงข้าม

เป็นผู้ฟังที่ดี เปิดสมอง
เพื่อรับฟังข้อมูลและเรื่องราว
เปิดใจเพื่อรับรู้ความรู้สึก และให้คำ
แนะนำเมื่อลูกหลานต้องการ คำแนะนำ
อาจเป็นสิ่งที่เราไม่รู้ เราเข้าใจ แต่ถ้าไม่พร้อม
อาจบอกตามตรง เพื่อหาข้อมูลจากแหล่ง
ความรู้ภายนอกเพิ่มเติม เช่น การปรึกษากับ
องค์กรที่ทำงานกับกะเทย อาทิ มูลนิธิ
เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
Gen-Var (Gen-V)
คลินิกของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อช่วยให้อีกฝ่ายได้พูด ได้เล่าเรื่องราว
ในการถามไถ่สารทุกข์
สุกดิบของลูกหลาน
เช่น ช่วง

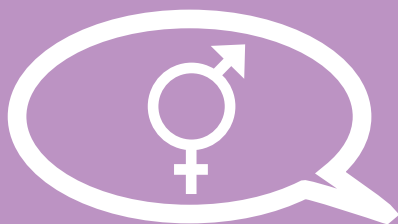
การพูดคุยอาจมีมากกว่าหนึ่งครั้ง เพราะ
การยอมรับและเข้าใจต้องอาศัยเวลา จึงไม่ควรรีบร้อนหา
ข้อสรุป ควรใช้เวลาแต่ต้องมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพูดคุย
เพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน

ให้โอกาสลูกหลาน
ได้มีการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ดูแลอยู่
ห่างๆ และให้การช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

ให้บ้านเป็นสถานที่ในการพักผ่อน และเป็นที่พักใจสำหรับลูกหลาน

หาเวลาในการใคร่ครวญ ถามตอบความรู้สึกของตนเองเป็นระยะว่าพร้อมหรือไม่ที่จะค้นหาคำตอบและก้าว
ข้ามไปพร้อมกับลูกหลาน รวมถึงการถามตนเองว่าการยอมรับนั้นจะนำไปสู่
การเปลี่ยนแปลง หรือเกิดประโยชน์อะไรขึ้นบ้างกับลูกหลานและครอบครัวของเรา

ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อช่วยให้อีกฝ่ายได้พูด ได้เล่าเรื่องราว ในการถามไถ่สาร
ทุกข์สุกดิบของลูกหลาน เช่น ช่วงนี้เป็นอย่างไรบ้าง พยายามเลี่ยงคำถามปลายเปิด เพราะบางครั้งจะคล้ายการ
คาดคั้นหาคำตอบมากเกินไป จนทำให้
อีกฝ่ายไม่อยากตอบ เช่น ทำไม
เพราะอะไร ทำไมถึงคิดอย่างนี้
ทำไมถึงทำอย่างนั้น

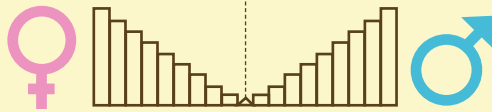
ห้องสนทนา
ลูกหลานกะเทย
/ คนข้ามเพศ

เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าเราเป็นกะเทย

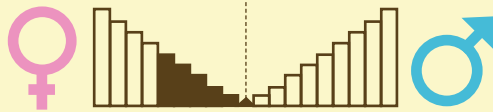
ตามคำอธิบายเรื่องคนข้ามเพศไปแล้วข้างต้น ลองให้เวลาตัวเอง ค่อยๆ ทำความเข้าใจความรู้สึกของตนเอง รับรู้ความต้องการของตนเอง ว่าเราเป็นใคร เราเป็นเพศไหน และเราต้องการเป็นอย่างไร อาจเป็นเรื่องต้องใช้เวลาและเมื่อเวลาเปลี่ยนความคิดของเราก็เปลี่ยนเหมือนกัน เพราะมนุษย์เราเรียนรู้สิ่งใหม่ได้เรื่อยๆ ดังนั้นอาจต้องหาเวลาใคร่ครวญกับตนเองบ่อยๆ เราจะเป็นใคร เป็นอย่างไร มีแค่ตัวเราเองที่เป็นผู้รู้ดีที่สุด และสิ่งสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองของเราได้ เราต้องเชื่อมั่นและเคารพในตนเองก่อน หากว่ายังไม่มั่นใจลองหาเพื่อน หรือผู้ใหญ่ที่จะสามารถสนับสนุนข้อมูล และความรู้สึกของเราเพิ่มเติม

เราพร้อมก้าวข้ามเปลี่ยนแปลงตัวตนแค่ไหน

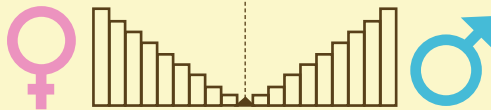
ไม่จำเป็นที่คนข้ามเพศทุกคน ต้องก้าวข้ามเพศภาวะของตนไปเป็นเพศภาวะที่ตนรับรู้ ในขณะที่นั้น ขึ้นกับความพร้อม และการตัดสินใจของเราด้วย

ตัวอย่างของแถบระดับเพศภาวะ

คนที่ตัดสินใจก้าวข้ามเพศภาวะมาในระดับหนึ่ง คือมีการแต่งกายเป็นหญิง ใช้ชีวิตแบบผู้หญิง

คนที่ยังไม่ตัดสินใจเรื่องเพศภาวะ คือรับรู้ว่าตนเองไม่ใช่ชาย และใช้ชีวิตแบบกลางๆ ไม่โอเนียงไปทางชายหรือหญิง บางคนอาจต้องการเวลาในการก้าวข้ามความเป็นตัวตนเดิม สู่ความเป็นหญิง

เราพร้อมเปิดเผยตัวตนกับผู้ปกครองไหมเอ่ย

เรื่องในครอบครัวมีอยู่หลายองค์ประกอบ ทั้งขนาดของครอบครัว ลักษณะนิสัยของสมาชิกในบ้าน รวมถึงพื้นฐานวัฒนธรรมกับความเชื่อของครอบครัว ดังนั้นนอกจากความพร้อมของตัวเองแล้ว เราต้องประเมินความพร้อมและโอกาสจากองค์ประกอบเหล่านี้เพิ่มเติมด้วย

โดยมากกะเทยบางคนก็คิดว่ายังไม่พร้อมบอกครอบครัวเองเลือกที่จะเลี้ยงตัวเองออกมาเพื่อเปลี่ยนแปลงเนื้อตัวร่างกายของตน ก่อนที่จะกลับไปบอกครอบครัว แต่วิธีการนี้ในหลายครอบครัวที่ยังไม่เปิดกว้างความคิดมักเกิดความรู้สึกไม่ดีและแสดงอาการปฏิเสธใส่ลูกหลาน

ในส่วนของกะเทยที่อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ผู้ปกครองบางท่านอาจจะรู้จากการสังเกตด้วยตนเอง แต่จำนวนไม่น้อยที่รู้ผ่านคำบอกเล่าของครู อาจารย์ ญาติ หรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งคำบอกเล่าทั้งหลายบางครั้งอาจถูกสอดแทรกด้วยความคิดเชิงลบโดยที่แม้แต่ผู้พูด และผู้ฟังไม่รู้ตัวเลย

ดังนั้นวิธีการที่ดีที่สุดที่ได้รับฟังจากการแลกเปลี่ยนจากสนทนากลุ่มย่อย คือ การค่อยๆ สอดแทรกความเป็นตัวตนของเราทีละน้อย แล้วหาช่วงเวลาพูดคุยสื่อสารระหว่างกันให้บ่อยที่สุด ผ่านเหตุผลต่างๆ รวมถึงความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน โดยเข้าใจเงื่อนไข ข้อกังวลของแต่ละฝ่าย ไม่มุ่งการเอาชนะกัน

ผลในการเปิดเผยตัวตนอาจไม่ออกมาในแง่ดี หรือแง่ร้ายทั้งหมด แต่เราต้องลองคิดล่วงหน้าถึงผลที่จะออกมาก่อน รวมถึงทางออกหรือการรองรับผลที่ออกมาด้วย

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการเปิดเผยตัวตน

เลือกเวลา และสถานที่ที่เหมาะสม เช่น เมื่อเราพร้อม หรือเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองที่เราจะบอกมีเวลาที่ผ่อนคลาย ในห้องส่วนตัว หรือในบ้าน โดยอาจเลือกสถานที่ทำให้รู้สึกเป็นกันเอง

หาคนที่เราไว้วางใจ เพื่อสร้างพันธมิตรที่เปิดกว้างก่อน เช่น พี่น้อง หรือญาติผู้ใหญ่ที่รับได้ หลีกเลี่ยงคนที่ยอมรับไม่ได้ก่อนในการพูดคุยครั้งแรกๆ

ทำให้เป็นเรื่องทั่วไป การเล่าแต่เรื่องเศร้า แสดง
ความทุกข์ หรือทำเป็นเรื่องใหญ่โตไม่น่าใช้หนทางที่เหมาะสมเท่าไร

พูดให้ชัดเจน ไม่แสดงท่าทีขบขัน หรือหัวเราะกลบ
เกลื่อน จนการพูดคุยนั้นเป็นเรื่องเล่นๆ

เลือกใช้คำที่ทำให้ครอบครัวรับรู้ เข้าใจง่ายมา
สื่อสาร

หาเอกสาร/ข้อมูลสนับสนุน เช่น มูลนิธิเครือข่าย
เพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน หรือ Gen-V คลินิก
ของโรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นต้น

ใช้เวลาทำความเข้าใจ ไม่คาดหวัง บางเรื่องก็เป็น
เรื่องยากของบางคน

สอดแทรกประเด็น และสร้างความเข้าใจซ้ำ ถ้ามี
โอกาส และจำเป็น

หากว่าผลของการเปิดเผยตัวตนออกมาไม่ดี ก็อย่าได้โทษผู้ปกครอง
หรือคนในครอบครัว เพราะบางครั้งทำที่เหล่านี้อาจมาจากความเป็นห่วง
อนาคตของเราก็ได้ (ลองเรียนรู้ข้อกังวลของผู้ปกครองได้ในส่วนสนทนาผู้
ปกครอง) อาจต้องใช้เวลาพวกเขาในการทำความเข้าใจความรู้สึกของ
ตนเอง อย่างไรก็ตามอย่าลืมว่าคุณไม่ได้โดดเดี่ยว ยังมีคนอื่นที่พร้อม
เข้าใจคุณ ทั้งคนที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือไม่ก็ตาม เช่นญาติ เพื่อน หรือ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน และ Gen-V คลินิกของ
โรงพยาบาลรามาธิบดี

นั่งลิบซ่า
พาทานเบรค

ประโยคแบ่งปันจากงานสนทนากลุ่มย่อยสัญจร

“ให้เค้าตัดสินใจตัวเอง เค้าเป็นอะไรก็ได้ เราไม่ตัดสินใจให้เค้า ให้เค้าตัดสินใจเอง”

คุณแม่ของน้องปุ้ย ผู้ปกครองภาคกลาง

“ผมว่าการที่ไม่ยอมรับเค้าที่เค้าเป็นแบบนี้ ไปไล่เค้าออกจากครอบครัว ไปขับไล่เค้าอะไรอย่างนี้ ยิ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เค้าไม่กล้าที่จะกลับมาปรึกษาเรา ไม่กล้าที่จะคุยกับเรา จะปิดกั้น ยิ่งจะทำให้เค้าเติบโต”

“ผมว่ามันกลายเป็นข้อดี เพราะว่าแทนที่น้องแบบว่าไม่กล้าปรึกษาพ่อกับแม่ ไม่กล้าคุย เวลามีปัญหาอะไร จะไม่กล้าบอกที่บ้าน พอรับได้นี่เค้าเริ่มเปิดใจคุยด้วย ก็ดีที่เราได้รู้ว่าเค้ามีปัญหาอะไร จะได้ช่วยหาทางแก้ไขเค้า”

คุณเก่ง ผู้ปกครองภาคกลาง

“ไม่หรอกบางคน ถ้าเค้ายอมรับว่า เค้าอยู่เป็น จะสุขจะทุกข์อยู่ที่ใจเค้า ถ้าใจเค้ารับได้ มีความสุข ไม่ต้องมีคู่ก็ได้ ก็อยู่ได้ อยู่ที่ใจเค้า ว่าเค้ารักทางนี้ เค้าชอบของเค้าแบบนี้ มีเพื่อนเป็นเพื่อนเยอะเยอะ มีเพื่อนอยู่ ไม่ต้องมีคู่ก็ได้ ถ้าใจเป็นสุข”

คุณแม่ของน้องโมโม ผู้ปกครองภาคกลาง

“ไม่เคยคิดจะให้เค้าเปลี่ยนกลับไปเป็นผู้ชาย จะเป็นแบบไหน จะเป็นอย่างไร เค้าก็ยังเป็นคนเดิม เป็นลูก เป็นน้องที่เรารักเหมือนเดิม”

คุณนพ ผู้ปกครองภาคกลาง

“พอสังคมสาวประเภทสองเค้าเริ่มกว้างเราก็เริ่มสอนเค้ายากแล้วค่ะ แต่ก็อยากให้มีความหวังที่ให้คำแนะนำ หรือว่าแบบจะวางตัวยังไง จะใช้ชีวิตยังไง ถ้าเค้าจะต้องเป็นแบบนี้ ถ้ามีคนสอน มีคนบอกได้มากกว่าเรา ก็โอเคค่ะ”

คุณพี่ของน้องนุก ผู้ปกครองภาคกลาง

“หนูคิดว่าเค้าแค่ซิมซั๊บ เค้าซิมซั๊บเราไปเรื่อย ๆ ค่ะ แม่หนูรู้ตั้งแต่เด็กแล้วว่าหนูเป็นกะเทยอยู่แล้ว คือแบบอ่อนแอั้นเรียบร้อย เล่นพ้อ แม่ ลูก เป็นแม่อะไรอย่างนี้ค่ะ คือเค้าน่าจะรู้ตั้งแต่เด็ก เค้าก็แบบไม่ค่อยแปลกใจอะไร”

“แต่หนูรู้สึกภูมิใจนะค่ะ ถ้าสมมุติว่าพ้อแม่หรือครอบครัวเราทำได้ จะทำให้เราออกไปสังคม เราจะรู้สึกภาคภูมิใจ หรือเราไม่ต้องอาย คืออย่างน้อยเรามีพ้อแม่รับได้ ไปข้างนอกอย่างนี้หนูก็จะใช้ชีวิตปกติ ไม่อาย ไม่อะไรเลย”

น้องโมโม ลูกหลานภาคกลาง

“ไม่ชอบเรื่องที่แม่คิดเอง แล้วมาตัดสินเอง กลัวว่าเราจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คือเหมือนเค้าฟังจากทั้งสื่อ ทั้งคนรอบข้าง แล้วเป็นห่วงเรื่องนี้มาก กลัวว่าจะมาเกิดขึ้นกับเรา ทั้งๆที่โอเค เค้าก็เลี้ยงเรามาขนาดนี้แล้ว เค้าไม่น่าจะห่วง”

คุณวันใหม่ ลูกหลานภาคกลาง

“ตอนนี้ก็ยอมรับ เค้าบอกว่า น้องเค้าเป็นอย่างนี้ก็ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร คือเค้าก็อยู่ของเค้า ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนกับพ้อกับแม่”

คุณแม่ของน้องไอซ์ ผู้ปกครองภาคเหนือ

“พ่อเค้าไม่ได้สนใจ ไม่ได้ใส่ใจว่าลูกเค้าจะเป็นอะไร ตอนหลังมารู้ว่าลูกเป็นกะเทย ก็โกรธเหมือนกัน ไม่ยอมรับ ลูกก็หนีไปอยู่กับเพื่อนบ้างอะไรบ้าง แม่ก็ดีใจนะที่เค้าไม่ไปติดอะไรไม่ดี เทียวนี้มันธรรมชาติของวัยรุ่นเค้าเนอะ แต่แม่ก็บอกว่า ขออย่างเดียว อย่าไปติดยา ติดพนัน ขอให้เป็นคนดี”

คุณแม่ของน้องเอส ผู้ปกครองภาคเหนือ

“เค้าเป็นอย่างนี้ก็ภูมิใจแล้ว ทุกวันนี้ก็ภูมิใจเค้าอยู่แล้วนะ เค้าก็ดีกับเราตลอดมา ที่บ้าน แถวบ้านเดือดร้อนอะไรก็จัดการช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ไม่มีอะไรที่น่าเป็นห่วงอะไรกับเค้าอีกแล้ว”

คุณแม่ของน้องปูเป้

“แม่บอกน้องเค้าเลยว่า ถ้าทำแล้วมีความสุขก็ทำไปเถอะ ถ้าทำแล้วตัวเองทุกข์ก็อย่าไปทำ เพราะว่าน้องทุกข์ก็เหมือนแม่ทุกข์ น้องสุขแม่ก็มีความสุขด้วย แล้วเพื่อนรอบข้างเราก็มีความสุขครอบครัวเราก็มีความสุข”

คุณแม่ของน้องหนุ่ม

“ถ้าครอบครัวไม่พูดคุยกันเนี่ย การเปิดใจก็จะมีวันเกิดขึ้น คือถ้าเป็นกะเทยแล้วไม่พูดคุยกับครอบครัว ถ้าหลบๆ ซ่อนๆ เนี่ย ครอบครัวก็จะไม่เกิดการยอมรับ การสร้างการยอมรับจากการพูดคุยเนี่ย เป็นประโยชน์มาก อยากให้ครอบครัวมานั่งคุยกัน เปิดใจพูดซึ่งกันและกันแล้วก็จะเกิดการยอมรับเนอะ”

คุณกานต์เรยา ลูกหลานภาคอีสาน

“แม่วางลงแล้วไม่ยึดถืออะไรซักอย่าง ต้องฝึกที่ใจตัวเอง ต้องเปลี่ยนที่แม่ เพราะว่าเปลี่ยนที่ลูกไม่ได้ ถ้าไปลงลูกนี่ เอฟเฟคเยอะเลยนะ เพราะว่าลูกเค้าก็จะยังไม่เข้าใจ”

คุณแม่ของน้องโจ ผู้ปกครองภาคอีสาน

“เค้าเป็นลูกหลานของเรา ไม่ว่าจะอย่างไรเค้าก็เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของเรา แค่ว่าเค้าเป็นคนดีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคมก็พอเพียงแล้ว การเปิดใจยอมรับแล้วคุยกันเป็นหนทางที่ทำให้ลูกหลานมีความสุขนะ”

คุณแม่ของคุณเจสซีก้า ผู้ปกครองภาคใต้

กะเทยกับความกังวลเรื่องสุขภาพ

กะเทยจะเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพจากเรื่องของการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเองเสียเป็นส่วนมาก โดยมีสาเหตุหลักจากการรับประทานอาหารเสริมกับยาฮอร์โมน และการศัลยกรรม ซึ่งก็เป็นหนึ่งในเรื่องที่ถูกมองว่าเป็นห่วงเช่นกัน

ยาฮอร์โมน

พูดถึงเรื่องการใช้ฮอร์โมน กะเทย/สาวประเภทสอง/คนข้ามเพศ ส่วนมากเริ่มใช้จากการฟังคำบอกต่อจากเพื่อนๆ หรือรุ่นพี่ โดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลของยาที่ใช้เลย ด้วยความต้องการของตนเอง และสังคมเพื่อน ๆ รอบข้าง รวมถึงสามารถเข้าถึงยาฮอร์โมนได้ง่าย ทำให้บางครั้งกะเทยเกิดความหักโหมใช้ยาเกินขนาด เพียงแค่คำว่า “อยากสวย” โดยไม่ได้มองถึงผลกระทบต่ออื่นที่จะเกิดขึ้น

เรื่องของการใช้ฮอร์โมนนั้น ส่วนมากเป็นการใช้ผลข้างเคียงของยาที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของร่างกายในระยะยาว ดังนั้นการค่อยๆ ให้โอกาสยาได้ออกฤทธิ์ไปช้าๆ จึงเป็นการดีกว่าการใช้ยาเกินขนาดในระยะสั้น แต่ผลข้างเคียงที่นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงร่างกาย ก็ยังมีในแง่อื่นๆ อีก เช่น ส่งผลต่อความหนาแน่นของมวลกระดูก เกิดลิ้มเลือดในกระแสนเลือด หรือแม้แต่ความผิดปกติในการเต้นของหัวใจ ทางที่เหมาะสมที่สุดคือการปรึกษาแพทย์ เพื่อใช้ยาได้ถูกประเภทในขนาดที่เหมาะสมกับตนเอง

ยาฮอร์โมนเพศที่กะเทย/สาวประเภทสอง/คนข้ามเพศนิยมใช้ มักจะออกฤทธิ์สองรูปแบบหลักๆ ดังนี้

- ออกฤทธิ์ต้านฮอร์โมนเพศชายโดยตรง หรือ ควบคุมกระบวนการสร้างฮอร์โมนเพศชายตามธรรมชาติ
- ออกฤทธิ์เสริมฮอร์โมนเพศหญิง

ยาเม็ดคุมกำเนิด ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่ของผู้ที่เริ่มใช้ฮอร์โมน เนื่องจากสามารถหาได้ง่ายในท้องตลาด และมีหลายยี่ห้อ ส่วนมากมักเป็นยาแบบฮอร์โมนรวม คือมียาฮอร์โมนเพศหลายชนิดรวมกันอยู่ในเม็ดเดียว

การศัลยกรรม

มีทั้งรูปแบบของการฉีดเสริม การผ่าตัดเล็ก และการผ่าตัดใหญ่ แต่ทั้งนี้ต้องศึกษาหาข้อมูลให้รอบด้านก่อนจะตัดสินใจ อีกสิ่งหนึ่งที่ลืมไปไม่ได้เลย คือเรื่องความพร้อมของเรา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถานการณ์การเงิน และจิตใจ ไม่ต่างจากการใช้ยาฮอร์โมนที่การจะเปลี่ยนแปลงร่างกายย่อมมาพร้อมผลข้างเคียงเสมอ เราต้องเผื่อใจในกรณีที่ผลออกมาไม่ตรงตามที่คาดหวังด้วย นอกจากนี้การดูแลตัวเองหลังการผ่าตัดก็เป็นเรื่องสำคัญที่ห้ามมองข้าม

หลายครั้งที่มีกรณีของกะเทยที่ไปทำศัลยกรรมโดยไม่มีการศึกษาข้อมูล รวมถึงความต้องการแบบประหัต ทำให้เข้าสู่วงการของแพทย์ศัลยกรรมที่ไม่ถูกกฎหมาย หรือที่รู้จักกันว่าหมอเถื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อรุนแรงตามมาในภายหลัง และการดูแลรักษาจากผลกระทบเหล่านั้นบางครั้งก็แพงกว่าราคาประหยัดที่เราเคยเสียไปถึง 2 - 3 เท่าเลยทีเดียว

กะเทยกับคำอธิบายทางศาสนา

ศาสนา เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นความเชื่อมั่นของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่จุดมุ่งหมายของแต่ละศาสนานั้น เน้นให้คนคิดดี กระทำดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แม้ว่าจะมีวิถีคิด วิถีปฏิบัติ และพิธีกรรมต่างๆกันไปก็ตาม

แต่ละศาสนาล้วนแต่เกิดขึ้นมานานแล้ว และดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันด้วยแรงศรัทธาของผู้ที่นับถือ ซึ่งหลักปฏิบัติต่างๆ ก็ยังยึดถือตามฉบับดั้งเดิม โดยที่สมัยนั้นยังไม่มี ความเข้าใจในความหลากหลายของพฤติกรรม ความหลากหลายของวิถีชีวิตมากนัก ทำให้เรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะกะเทย กลายเป็นสิ่งที่แตกต่างของศาสนาและสังคม พอถูกนำมาตีความในแง่มุมต่างๆ กลับกลายเป็นการผลักไสตัวกะเทยออกไปจากการทำความดี การเชื่อมั่นเคารพในศาสนาของตน

ความเชื่อของทุกๆ คนหนึ่ง อาจเป็นสิ่งสูงสุดของใครคนนั้นก็ว่าได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของศาสนา เรามีสิทธิที่จะเคารพความเชื่อของเราเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องทำลายความเชื่อของผู้อื่นลงฉันใด เรื่องของความเชื่อส่วนตัวของแต่ละคนก็ควรได้รับการเคารพเช่นเดียวกันฉันนั้น

หลายศาสนาในปัจจุบันเปิดกว้าง และให้โอกาสกะเทยได้ร่วมคิดดี ทำดี รวมถึงการเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่เคารพและเชื่อมั่นศาสนานั้นๆ ก็ถือเป็นเรื่องที่น่าชื่นหัวใจ เช่น หลายแห่งยินดีให้กะเทยเข้า

ร่วมขบวนการบวช การจัดสถานที่ที่เหมาะสมให้กับกะเทยในการบวชสี
พราหมณ์

สำหรับเรื่องการบวช ในศาสนาพุทธ พระจากวัดหลายแห่งให้คำ
ตอบว่า กะเทยที่ยังไม่แปลงเพศกับเสริมหน้าอก แล้วมีความตั้งมั่นจะบวช
ตามความตั้งใจของตนเอง และยึดมั่นในหลักปฏิบัติเพื่อเรียนรู้พระธรรม ถือ
เป็นเรื่องที่ยอมรับให้บวชได้ ซึ่งบางท่านได้บอกเราว่าการจะบวชเรียนนั้นถือ
เป็นการข้ามเพศรูปแบบหนึ่งเหมือนกัน คือข้ามจากเพศมารวาส สู่วิถีความเป็น
สมณเพศ อีกทั้งยังไม่แนะนำให้บวชสำหรับผู้ไม่มีความตั้งใจที่จะบวช และ
แนะนำวิธีการทำบุญ ทำใจให้ผ่องใสรูปแบบอื่นแทน

กะเทยกับการยอมรับทางกฎหมาย

ถือเป็นความน่ายินดีในช่วง ปี 2555 ที่ผ่านมา ที่ทางกระทรวง
กลาโหมได้ประกาศกฎกระทรวงฉบับใหม่ออกมา ในเรื่องของการระบุคำว่า
เพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด ในใบผ่านการคัดเลือกทหารกองเกิน หรือที่
เรียกสั้น ๆ ว่า สด. 43 สำหรับกะเทย/สาวประเภทสอง/คนข้ามเพศ จากที่ไม่
เคยมีการกำหนดแล้วทำให้เกิดการละเมิดสิทธิจากคำที่คณะกรรมการตรวจ
คัดเลือกทหารกองเกินแต่ละที่ระบุกันเอง

ในปีเดียวกันนี้ ยังมีเรื่องของพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัด
สวัสดิการสังคม ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มี
การเพิ่มเติมกลุ่มประชากร คือกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ที่มีการให้คำ
นิยามคนข้ามเพศและกะเทยไว้ชัดเจน

ในปี 2556 ได้มีกรณีที่ “คุณใหม่” ถูกปฏิเสธในการจัดทำบัตร
ประชาชน ด้วยเหตุแห่งการแต่งกาย พร้อมการปฏิบัติอย่างไม่เป็นมิตร ทาง
เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยร่วมกับมูลนิธิธรรมาภรณ์ กาญจนอักษรจึงส่งหนังสือ
ร้องเรียนถึงรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร “ดร.สุชาติ ตามไท” ซึ่งได้รับ
ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี พร้อมกันนั้นทางกรุงเทพมหานครได้แสดงให้เห็น
ถึงความคิดที่เปิดกว้าง โดยมีนโยบายให้สำนักงานเขตทุกแห่งรับรองการทำ
บัตรประชาชนของกะเทยและคนข้ามเพศอย่างเป็นทางการ

จากทั้งสามความน่ายินดี ก็ยังไม่ได้หมายความว่ากะเทย/คนข้าม
เพศจะได้รับการรับรองเพศสภาพอย่างเป็นทางการในแง่กฎหมาย เพราะ
แม้แต่ในรัฐธรรมนูญเองก็ยังไม่ได้มีการระบุถึงตัวตนอื่นนอกจากชายและ
หญิง มีเพียงการนิยามถึงคำว่าเพศสภาพ อัตลักษณ์ทางเพศ และความ

หลากหลายทางเพศไว้ในบันทึกเจตนารมณ์มาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย ปี 2550 เท่านั้น ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังคงต้องทำงาน
ต่อไปทั้งในแง่ของนโยบาย กฎหมาย และการสร้างความเข้าใจทางสังคม

สองคำถามยอดนิยม

“ลูกเป็นกะเทยรักษาอย่างไรให้หาย”

ความเป็นกะเทยของลูก คือความเป็นตัวตน คือวิถีชีวิต ไม่ใช่อาการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ดังนั้นไม่จำเป็นต้องมีการรักษา สิ่งที่สำคัญกว่าคือการเป็นที่ยึดเหนี่ยวและที่พึ่งพิงให้กับเค้า เพียงการพูดคุย สอบถามสารทุกข์สุขดิบ และใส่ใจกันก็เป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับลูกเราแล้ว

ปัจจุบันมีองค์กรที่พร้อมให้การปรึกษาทุกปัญหาเกี่ยวกับกะเทยเพิ่มขึ้น อย่าง มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน หรือ Gen-V คลินิกของโรงพยาบาลรามธิบดี

“กะเทยเกิดจากบาปกรรมใช่ไหม”

เรื่องของความเชื่อบางเรื่องเป็นสิ่งที่พิสูจน์ชัดเจนไม่ได้ แต่ความเป็นตัวตนของมนุษย์ทุกคนมาจากการเรียนรู้และตัดสินใจด้วยตนเองแทบทั้งสิ้น อีกทั้งหลายศาสนามีแนวคิดในการให้อยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข ดังนั้นพยายามอย่านำความคิดเรื่องบาปกรรมที่เป็นอดีตที่จบไปแล้วมาทำให้เกิดความทุกข์ต่อตนเองหรือลูกดีกว่า

สิ่งที่ควรคำนึงถึงเพื่อเป็นเพื่อน กับกะเทยหรือคนข้ามเพศ

กะเทยแต่ละคนมีระดับการข้ามเพศที่แตกต่างกัน ขึ้นกับความพร้อมและการตัดสินใจของเจ้าตัว เช่น คนที่ใช้ชีวิตแบบผู้หญิงแล้ว หรือคนที่รู้สึกว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะแต่งตัวเป็นผู้หญิง

ไม่ควรเปิดเผยตัวตนของกะเทยโดยไม่ได้รับการอนุญาต เช่น บางคนอาจยังไม่พร้อมในการข้ามเพศ บางคนอาจผ่าตัดแปลงเพศแล้ว ซึ่งอาจไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้เรื่องตัวตนของเค้าก็ได้

ใช้สรรพนามหรือคำแทนที่เหมาะสม หรือคำที่เจ้าตัวเป็นคนเอ่ยขึ้นมาเอง หรือการพูดคุยสอบถามว่าตัวกะเทยเองนั้นสะดวกใจที่จะให้ใช้คำใด เช่น กะเทยหรือสาวประเภทสองบางคนอาจชอบให้ใช้ชื่อตนในการสนทนา มากกว่าการใช้คำว่าเธอ เป็นต้น หรือแม้แต่คำนำหน้านามก็ตาม คำว่า “คุณ” ถือเป็นคำที่เป็นกลางและเหมาะสมในการใช้ที่สุด

เรื่องเพศสรีระ เพศภาวะ และเพศวิถีไม่แน่ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นแนวทางเดียวกัน เช่น กะเทยที่แปลงเพศแล้วอาจจะชอบผู้หญิงด้วยกันได้ จึงไม่ควรที่กักเอาเองหรือเหมารวมว่าทุกคนต้องเหมือนกัน

เรื่องเนื้อตัวร่างกาย การแต่งกาย และเพศวิถี ถือเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่ต้องละเอียดอ่อน เช่น การถามถึงเรื่องการผ่าตัดแปลงเพศ วิธีการใช้ห้องน้ำ เป็นต้น เว้นแต่เกิดจากการอยากเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติกับกะเทยในครั้งต่อไปหรือกะเทยคนอื่นๆให้ดีขึ้น

ไม่ตัดสินและให้คุณค่าต่อเพศภาวะ และเพศวิถี
ของใคร

ปฏิบัติตัวให้เหมือนที่เราต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติกับ
เรา โดยอาจต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางเพศเช่น
เดียวกันกับหญิงและชาย

แหล่งการเรียนรู้
ภายในห้อง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สิทธิพันธ์ บุญญาภิสมภาร รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และพิมพ์วัลย์ บุญมงคล. 2551. ชีวิต ตัวตนและเรื่องเพศของสาวประเภทสอง. กรุงเทพฯ, มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง.

สิทธิพันธ์ บุญญาภิสมภาร. 2551. แม่รับได้ : การยอมรับของครอบครัวที่มีลูกเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ. เอกสารประกอบการประชุมประจำปีเพศวิถีศึกษาในสังคมไทย ครั้งที่ 1.

ศทวารุฑ ครั้งพิบูลย์. 2555. “กะเทย ปริญญา วาระพิถี และศักดิ์ศรีความเท่าเทียม”. วารสารเพศวิถีศึกษา ปีที่ 2, 251-272.

รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และเจษฎา แต่สมบัติ. 2556. เรื่องเล่าชีวิตสี่รัฐ. กรุงเทพฯ, มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ มูลนิธิธีรนาถกาญจนอักษร และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ภาษาอังกฤษ

STEPHANIE BRILL AND RACHEL PEPPER. 2008. THE TRANSGENDER CHILD; A HANDBOOK FOR FAMILIES AND PROFESSIONALS.

หน่วยงานที่สามารถแบ่งปันการเรียนรู้ และให้คำปรึกษา

องค์กรที่ทำงานประเด็นกะเทย/สาวประเภทสอง/คนข้ามเพศ

โครงการจัดตั้งมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

เว็บไซต์: <http://thaitga.com>

เฟซบุ๊ก: <https://www.facebook.com/thaitga>

ที่อยู่: 10 ซ.เพชรเกษม 26 แขวง/เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

โทรศัพท์: 086 - 597 - 4636

อีเมล: jtnote@gmail.com

มูลนิธิซิสเตอร์

เว็บไซต์: <http://sistersthailand.com>

เฟซบุ๊ก: <https://www.facebook.com/sistersthailand>

ที่อยู่: 417/64-65 หมู่ 9 ซอยอรุโณทัย ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150

โทรศัพท์: 033-035367 และ 085-699-3233

เวลาเปิดบริการ: วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 10.00 - 19.00 น.

มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ

เว็บไซต์: <http://forsogi.org>

เฟซบุ๊ก: มนธ.เพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ (FOR-SOGI)

ที่อยู่: 4 ซ.เพชรเกษม 24 แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ

กรุงเทพฯ 10160

โทรศัพท์: 0-2868-4344

คลินิกวัยรุ่น ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

เว็บไซต์: <http://teenrama.com>

เฟซบุ๊ก: <https://www.facebook.com/teenrama.teen>

ที่อยู่: หน่วยตรวจโรคเด็ก หน่วยตรวจวัยรุ่น ชั้น 2 อาคาร 1 โรง

พยาบาลรามาธิบดี 270 ถ.พระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี

กทม. 10400

โทรศัพท์: 0-2201-2799 และ 087-053-5500

เวลาเปิดบริการ: วันพุธ เวลา 9.00 - 12.00 น.

และ 17.00 - 20.00 น.

และวันศุกร์ เวลา 9.00 - 12.00 น.

และ 13.00 - 15.00 น.

**คลินิกพิเศษ Gender Variation Clinic (Gen-V Clinic) เปิดบริการทุกวัน
ศุกร์ที่สี่ของเดือน (ให้บริการปรึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับตัวตนของบุตรหลานที่เป็น
ความหลากหลายทางเพศ และการใช้ฮอร์โมนอย่างปลอดภัย)

องค์กรที่ทำงานด้านครอบครัว

และมีความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ

มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว

เว็บไซต์: <http://www.familynetwork.or.th>

เฟซบุ๊ก: มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว

ที่อยู่: 192 ซอย 8 ถนนเทศบาลนิมิตเหนือ ประชาานิเวศน์ 1 เขต

จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 0-2954-2346-7

แหล่งความรู้เรื่องครอบครัว

สถานีวิทยุสาธารณะเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กและครอบครัว

เว็บไซต์: <http://www.homeradio1.com>

แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษา

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เพศศึกษา

เว็บไซต์: <http://www.teenpath.net>

มูลนิธิแพथทูเฮลท์

เว็บไซต์: <http://www.path2health.or.th>

ที่อยู่: อาคารร่วมประสงค์ ชั้น 3

37/1 ถนนเพชรบุรี 15 แขวงพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 0-2653-7563-5

คณะผู้จัดทำและที่ปรึกษาโครงการ

ที่ปรึกษา

คุณฐาณิชา ลิ้มพานิช
ผศ.ดร. โรมัส กวาดามุส

คุณนัยนา สุภาพิ่ง
แพทย์หญิงจิราภรณ์ อรุณาการ

มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี

คณะผู้ดำเนินงานโครงการ

เคท คริ่งพิบูลย์
เจษฎา แต่สมบัติ
ณิชา รongราม
ปาณิสรา สกุลพิชัยรัตน์
รัตนวัฒน์ จันทร์อำนวยสุข
เอกรินทร์ เกิดสูง
ณชเล บุญญาภิสมภาร
จิตติญานันท์ หนักป้อ
พรพิพัฒน์ โพธาสินธุ์
รณภูมิ สามัคคีคารมย์

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยฯ
ศูนย์ซิสเตอร์ พัทยา
ศูนย์ซิสเตอร์ พัทยา
คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้สนับสนุน

แผนงานสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เว็บไซต์ : <http://talkaboutsex.thaihealth.or.th/>
ที่อยู่: 12/22 ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์: 0-2591-1224-5

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง

เว็บไซต์: <http://www.whaf.or.th/>
ที่อยู่: 12/22 ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์: 0-2591-1224-5

บรรณาธิการเก็บข้อมูลพื้นที่ และสร้างเครือข่าย

พื้นที่ภาคกลาง

จัดในวันที่ 27 ตุลาคม 2556 ที่โรงแรมเวียงใต้ กรุงเทพมหานคร
จำนวนผู้เข้าร่วม 10 คน

ผู้ช่วยประสานงานพื้นที่ คุณฐาณิชา ลีัมพานิช (มูลนิธิเครือข่าย
ครอบครัว) และคุณศนรณรรต เหล่ามะริก (สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่ง
ประเทศไทย)

พื้นที่ภาคเหนือ

จัดในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ที่ร้านหนังสือบุ๊ครี่พับลิค
เชียงใหม่ จำนวนผู้เข้าร่วม 6 คน

ผู้ช่วยประสานงานพื้นที่ คุณนาดา ไชยจิตต์

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จัดในวันที่ 26 มกราคม 2557 ที่โรงแรมลายทอง อุบลราชธานี
จำนวนผู้เข้าร่วม 13 คน
ผู้ช่วยประสานงานพื้นที่ คุณเคท ครั่งพิบูลย์

พื้นที่ภาคใต้

จัดในวันที่ 9 มีนาคม 2557 ที่โรงแรมบีพี หาดใหญ่ สงขลา
จำนวนผู้เข้าร่วม 16 คน
ผู้ช่วยประสานงานพื้นที่ คุณรัตนวัฒน์ จันทร์อำนวยสุข
และคุณณิชา รongราม

ทำความเข้าใจองค์กรจัดตั้ง มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

จากประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเครือข่ายสาวประเภทสองในประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2553 ณ บ้านบุญบาลีรีสอร์ท กรุงเทพฯ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากแผนงานสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ และมูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง การประชุมดังกล่าวประกอบด้วยผู้เข้าร่วมที่เป็นนักกิจกรรม และนักวิชาการจากหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสุขภาพทางเพศให้กลุ่มกะเทยในสังคมไทย โดยผลจากการประชุมในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งหมดได้ร่วมกันก่อตั้ง “เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย (Thai Transgender Alliance-Thai TGA)” ขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครือข่ายที่ทำงานกับกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่า “กะเทย” เป็นครั้งแรกในประเทศไทย

“เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย” คือ การรวมตัวของคนที่เกิดมาแล้วถูกระบุว่าเป็นชาย แต่รับรู้ว่าเป็นอีกเพศหนึ่ง รวมถึงบุคคล กลุ่มคน และหน่วยงานที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชนและสุขภาพทางเพศของกะเทยในสังคมไทย โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานคือ “สนับสนุนให้กะเทยในสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างรอบด้าน” เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อรวบรวมข้อมูลและ ผลิตภัณฑ์ข้อมูลความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกะเทยในสังคมไทย เสริมสร้างศักยภาพคนทำงานกับกลุ่มกะเทยในสังคมไทย พร้อมทั้งรณรงค์สร้างความเข้าใจในตัวตนและสิทธิของกะเทย และสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายประชาสังคมอื่นๆ เพื่อพัฒนาสังคมไทย

นอกจากนี้จากเครือข่ายฯ ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย และโครงการจัดทำแผนพับข้อมูลสุขภาพทางเพศสำหรับคนข้ามเพศในประเทศไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากแผนงานสุขภาพทางเพศ โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

แผนภูมิแสดงผลการดำเนินงาน
ที่ผ่านมาระหว่าง ปีพ.ศ. 2553-2554

โดยได้มีการยื่นเรื่องจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ อย่างเป็นทางการในปี 2557 พร้อมขยายการทำงานผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการรณรงค์เรื่องการยุติการเกลียดกลัวคนข้ามเพศ Transrespect Versus Transphobia ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพคนข้ามเพศยุโรป (TGEU) หรือโครงการรณรงค์การรับรองเพศสถานะ GENDER RECOGNITION ADVOCACY FOR TRANSGENDER PEOPLE in THAILAND ที่ได้รับการสนับสนุนจาก amFAR เป็นต้น

จัดทำเนื้อหาโดย เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย

เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย
Thai Transgender Alliance

จัดพิมพ์โดย

แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ
มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
12/22 ถนนเทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2591 1224-5 โทรสาร 0 2591 1099
www.whaf.or.th , <http://talkaboutsex.thaihealth.or.th>

เรารู้สึกอย่างไรกับกะเทยกันนะ ?

ถ้าพบว่ามีกะเทย
อยู่ในประเทศไทย
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามีกะเทย
อยู่ในจังหวัดที่เร
อาศัยอยู่
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามีกะเทย
อยู่ในสถานศึกษา
หรือบริษัท
ที่เราเรียนหรือ
ทำงานอยู่ ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามีเพื่อนร่วม
ห้องเรียน
หรือเพื่อนร่วมงาน
เป็นกะเทย
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามี
เพื่อนสนิท
เป็นกะเทย
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามี
พี่น้องเป็นกะเทย
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามีลูก
เป็นกะเทย
ฉันรู้สึก...

ถ้าพบว่ามีญาติ
เป็นกะเทย
ฉันรู้สึก...

เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย
Thai Transgender Alliance

